

a rtlist

PROSINAC 2000. / CIJENA 5 Kn

21

ISSN 1332 - 3725

LIST UČENIKA I PROFESORA ŠKOLE LIKOVNIH UMJETNOSTI U SPLITU

a rtlist

kroki

pisano kamen,
visoka,
bivša vojarna,
zapadna dilatacija,
art dobre nade,
pametnadječa,
posljednja večera,
autobus,
punktirka,
đumbus,
mondrijan,
artlist, artist,
amerika,
rob,
priatelji,
fausta vrančića,
dobradječa,
bakropis,
venezia,
biskvit,
metier,
gorko,
svjetlo,
mat,
donacija,
grijanje,
i-profil,
program,
mapa,
sporazumi,
palma,
modena,
papa,
bellevue,
"zločesta"djeca,
povjerenstvo,
8.sat,

imPresum

IZDAVAČ:
Škola likovnih umjetnosti

ADRESA:
Fausta Vrančića 17
Tel./Fax.: 021 46 71 77

E-mail:
skola-likovnih-umjetnosti@st.hinet.hr
suzana.budimir@st.hinet.hr

SAVJET LISTA:
Ravnatelj Mladen Bilankov,
(predsjednik)
Pedagoginja Aleksandra Dužević
i profesori:

Vanja Škrobica, Jasenka Splivalo
Sandi Vidulić, Marica Butina,
Mladen Vrdoljak i
Svetlana Paligorč - Miša

**GLAVNA I ODGOVORNA
UREDница:**
Suzana Budimir, prof.

UREDNIŠTVO:
Nina Podrug, 3.a, Ana Marin, 3.b
Nina Rinčić, 3.b, Sonja Gašperov, 4.b,
Margita Komenda, 2.b

**DIZAJN I TEHNIČKA
OBRADA:**
Suzana Budimir, prof.

LEKTORICA:
Kristina Krnić, prof.

Rješenjem
Ministarstva prosvjete i športa
br. 532-03-1/7-94-2 od
31. listopada 1994. godine
ARTlist je oslobođen
plaćanja poreza na promet.

prag,
par exselans,
nada,
nada,
nada,
nada,
save the children,
bakalar,
plavo,
žuto,
sjever,
opomena pred,
mojsije,
xl,
trokut,o,kvadrat,
zabranjeno,
kreativnost,
ne,
prozori,
rešetkeoblaci,
nijesunčanisat,
pigment,
sjena,
boja,
ritam,
crtam,
prazan papir,
točka.

mbilankov

ARTlist misli na vas...

FOTOGRAFIJA
NA
NASLOVNOJ
STRANI:
BARELJEF,
Dora Hajdić, 2.b

OSMIJEH

Osmijeh ne košta, a pruža tako mnogo! On obogaćuje onoga koji ga prima, a ne osiromašuje onoga koji ga daje. Osmijeh traje možda samo jedan trenutak, ali u sjećanju može ostati cijelog života. Nitko nije tako bogat ili slavan da bi ga se mogao odreći; niti je tko toliko siromašan da ga ne bi mogao dati...

Osmijeh gradi sreću u domu, stvara dobro raspoloženje na poslu, znak je prijateljstva. On donosi odmor slabome, radost obeshrabrenome, sunčeve zrake tužnom, i najbolji je lijek u tuzi. Osmijeh se ne može kupiti, isprositi, posuditi ili ukraсти; jer mu vrijednost daje jedino spontanost i dragovoljnost. Neki su ljudi toliko umorni da vam ni osmijeh ne mogu dati. Podajte im ga zato vi, jer je on najpotrebniji onima koji se više ne znaju ili ne mogu osmijehnuti.

Edward W. Reiller

PROSLOV I ČESTITKA@ UREDNIKA

Ponekad nam se dogadaju stvari koje sanjamo godinama i za koje mislimo da se nikada neće dogoditi. Nije riječ o prinцу na bijelom konju... o budjenju crno-bijelih uspomena... Sanjava sam biti urednikom jednog lista, ali ovog - ni na kraj pameti mi nije bilo.

Ali tu sam... jednostavno se ispune snovi kad kročite kroz vrata ove škole. Sjećam se straha s kojim sam ušetala i svjesna sam osmijeha s kojim sada ušetavam. Želim vam takvu sreću!

@!?

Da, ovo je naš idući korak, ovu školu i ovaj list koji zajedno stvaramo predstaviti svijetu. Uskoro ćemo se pojaviti na Internetu jer mi ne želimo zakasniti na vlak, mi nismo naučili stajati na stanicu i kasniti, osim na prve sate i lagati kako nismo htjeli... kako nam je krivo ovo ili ono. Kriva je jedna Petra....

Teško je listati sebe... Zato ću vam na brzinu izlistati Suannu. No priča o Suanni nema kraja, ni početka nema. Rado se sjeća djeće igre, pitonci su je zvali, igre kamenčićima. Te igre nema na Internetu, koliko ju god uzaludno tražili. Novi svijet ne poznaje igru pitonjaka, petlijepo oblikovanih kamenčića, petero braće i sestara koji se nakon zajedničke igre rasprše po tko zna kojim stazama. Ne želim vam takvu sudbinu.

Kad se nakon ove igre što se školom zove raspršimo, nadam se da ćemo ostati blizu, toliko blizu da se možemo dozvati kad jedni druge budemo trebali.

Dolazi Novo doba i osjećam se kao da sam pred zidom, pred zidom iza kojeg stražari vrijeme... A uzalud mu se odupirati...

Zato uživajte u igri što školom se zove. Sve vam sretno bilo! I još uvek traje sjećanje na jedan stručak cvijeća.

Vaša Suanna

- 4 - PROTIVNIK...
AKADEMSKE ODORE - 5
6 - SPAVAM MALO,...
PRVA LIGA KNJIGA - 8
9 - GOVORIM U IME...
OSLUŠKUJUĆI... - 11
12 - DANI KRUHA
ŠKOLSKA ZADAĆA - 14
16 - HRVATSKI STRIP
RAZGOVOR S... - 18
INTERNET... - 20
22 - ILUSTRACIJA...
LEKTIRA... - 28
32 - REPORTAŽA
PEDAGOŠKI... - 33
12 - ART...ART...ART...
STAKLO - 14
38 - DOMAĆA ZADAĆA
39 - MLADE POETE
IZLOŽBE - 40
41 - GLAZBA I FILM
SUNČANE SLIČICE - 42
43 - NAKIT
HUMOR ILL... - 44
46 - VIJESTI...VIJESTI...

Koliko suza(na) treba za tako malo sna.

PROTIVNIK POVRŠNOSTI

JEROLIM MIŠE

25.X.1890. - 14.X.1970. - X.2000.

Vanja Škrobica, prof.

Početkom XX. st. avangarda je u Hrvatskoj još bila rubno dogadanje koje je sporadično pratilo tradicionalnu, akademsku umjetnost. No, već dvadesetih godina na hrvatskoj umjetničkoj sceni koegzistiralo je nekoliko likovnih sloganova: secesija, ekspresionizam, impresionizam, konstruktivizam, nadrealizam i kubizam. Tada se pojavila skupina umjetnika koja je svoje djelovanje počela u dinamičnom sučeljavanju starog i novog. Toj generaciji umjetnika pripadao je i Jerolim Miše.

Miše se, nakon završene splitske Graditeljske škole, zagrebačke Privremene više škole za umjetnost i obrt, te studiranja u Rimu i Firenci, aktivno uključio u formiranje novog slikarskog izraza u hrvatskoj suvremenoj umjetnosti. Sa slikarstvom se najprije susreo kroz Vidovićeve slikarske sutone. Budući da je i sam rođen u Splitu, osobno ih je mogao višečulno doživjeti.

Mišino likovno "putovanje" je intimističko, što se očitovalo već na njegovoj prvoj samostalnoj izložbi (Split) uoči Prvog svjetskog rata, iako je još (pod utjecajem Ivana Meštrovića) "koketirao" sa secesijom. Mnogi tvrde da je slikarsku zrelost Miše postigao nakon prvog putovanja u Pariz. Pariški muzeji i galerije natjerat će ga da se potpuno predla plamenu i da sliku dovede do punog kolorističkog intenziteta i snažne ekspresije. Bilo je to vrijeme između dva svjetska rata, a krajem tridesetih godina u Zagrebu je Miše priredio veliku i značajnu izložbu najavljujući motiv kojim će se kasnije često baviti: žene (tajnovitost i intima zrelih žena, zorni prikazi žene u poslu, zvonke priče djevojčica...).

Jerolim Miše radio je u različitim tehnikama (ulje, akvarel...), bavio se raznovrsnim slikarskim motivima, a posebnu, majstorskou perfekciju iskazao je u autoportretima i portretima. U njegovim radovima otkrivamo osjećaj za sklad, sredost i uravnoteženost kompozicije, čvrstu figurativnost, razložnu prozračnost i sočnost boja. To je osobito iskazao unutar Grupe trojice (Lj. Babić, V. Bećić i J. Miše).

Vrlo su zanimljive i Mišine mape crteža. Naši dragi savremenici i Marjanski ciklus, a čitajući danas njegovu umjetničku kritiku i teoretske tekstove koje je objavljivao u nekoliko hrvatskih novina, možemo sagledati povijesni razvoj hrvatske umjetnosti u prvoj polovini XX. st. Miše je predavao na Likovnoj akademiji, bio član Hrvatske

akademije znanosti i umjetnosti, a osim u Splitu i Zagrebu, izlagao je u brojnim drugim gradovima u zemlji i inozemstvu. Pojavio se i na čuvenom Proljetnom salonu.

Kako bismo mogli opisati Mišino slikarstvo?

Efekti i osjeti svjetla, obilje boja, magičasti prividi gibanja i zbivanja... Mišu ne muči zagonetka svijeta, on se ne zapituje i ne opterećuje traženjem smisla... Daleko je on i od nesigurnog vagabunda, nezadovoljnog buntovnika. Fluid i miganje boja preuzimaju u Mišinom slikarstvu funkciju sugestivne deskripcije. Svjetlo njegovoga platna nije ni ukočeno ni mltavno, boja njegove palete nije ni teška ni gusta... a sve je tako suglasno i harmonično: i boja i tehnička i perspektiva i motiv. Zašto? Kako? Namjerno i fascinantno "hvatao" je on djeliće boja juga i nabujale atmosferu, intimu prostora i skladbu pokreta, što je uz iskreni senzibilitet prema rodnom kraju postalo stalni sadržaj njegove slikarske komunikacije kroz koju se prepoznavao i kroz koju je artikulirao svoje sazrijevanje. Nije se ovde radilo samo o slikarskoj elementarnoj i nagonskoj "obradi" motiva, već o transparentnoj umjetničkoj i filozofskoj odrednici.

I ljubavi, ako hoćete.

NULLA DIES SINE LINEA

AKADEMSKE ODORE – TOGE

Gost ART lista: Vesna Marija Potočić (iz magistarkog rada)

Običaj nošenja posebne odjeće u školama (akademske odore) nastaje još u srednjem vijeku. U dvanaestom stoljeću samo su svećenici bili obrazovani ljudi i oni su vodili škole, tako da je rana akademska odora zapravo svakodnevna odjeća svećenika. Učenici budući svećenici i rijetki "svjetovnjaci" bili su prisiljeni u interesu discipline nositi istu odjeću. To su bile jednostavne, teške, vunene halje, crne ili smeđe, s kukuljicama koje su ih štitile od zime. Najlakše ju je zamisliti ako pogledamo današnje redovnike pa nam se čini da se njihova odjeća nije puno promjenila još od srednjeg vijeka.

Kroz stoljeća se akademske odore polako mijenjaju. Otvaraju se na prsima, iz mode petnaestog stoljeća preuzimaju nama neobične rukave, koji su i danas dio odora, skraćuju se do pola lista, postaju lakše i počinju se nositi samo u svečanim prilikama.

Danas još samo par sveučilišta, kao što su Oxford ili Cambridge, traže od svojih studenata svakodnevno nošenje odora.

Od 1900. godine odore postaju sve popularnije među učenicima srednjih škola, koji ih nose na maturalnoj svečanosti dodjele diploma. Moderne odore su duge do pola lista, otvorene su na prsima, mogu imati različite, često vrlo široke rukave. Najčešće su crne ili crvene, a srednjoškolske se mogu naći u svim bojama. Neke imaju kukuliju koja pada na leđa. Uz njih se nose različite kape, a vrlo su poznate krute, četverokutne.

N
A
T
J
E
Č
A
J

Bilo bi lijepo da maturanti na svečanoj dodjeli završnih svjedodžbi budu odjeveni u toge.
Zato raspisujemo

NATJEČAJ za idejno rješenje maturalne toge

Svoje radove – ideje predajte (3-5 crteža na A3 formatu)
prof. Suzani Budimir
na odjelu za dizajn odjeće do
1. veljače 2001.

Najbolje
rješenje izraditi će učenici
s dizajnima odjeće.

Najboljeg
dizajnera očekuje nagrada:
dobit će prvu izrađenu togu na poklon.

*Ne čekajte! Olovke i kistove u ruke!
Budite aktivni sudionici mijenjanja imidža
naše škole!*

Sandra Jančov - Papš, prof.

SPAVAM MALO, SANJAM PUNO, UGLAVNOM SANJAM BUDNA

Kad se popnete skalinama do prvog kata škole, skrenite lijevim hodnikom. Zastanite kod žutih vrata školske knjižnice. Ne trebate kucati, vrata su gotovo uvijek otvorena. A unutra?! Bajkovit svijet (umjetnička djela) – knjige, skulpture, slike.... A u knjižnici još jedno veliko "umjetničko djelo majke prirode", duša naše škole – prof. Vanja. Zatičem je dok čita i čeka na mene radi intervjuja.

ARTLIST: Što trenutno zanimljivo čitate?

VANJA: Pri kraju sam s *I ljubavlju u doba kolere...* (tišina). Oduševljena sam. Može li ljubav zaista sličiti koleri? Moj prijatelj Pjero, liječnik, opisao mi je simptome oboljelih od ove zarazne bolesti (radije ih sad ne bih navela). Ispada da sam ja slabog "imuniteta" i vrlo sam sklona "zarazi". Ha, ha... Razmislijam kako vam ovu knjigu preporučiti (prof. Vanja ju je ipak preporučila u ovom broju lista, op. a.) kad je danas sve relativizirano, bagatelizirano...

ARTLIST: Često nas iznenadite izrazom lica kad posudujemo lektireme naslove. Po tome znamo što nas čeka... Zanima me, što Vi volite čitati. Koje autore?

VANJA: Da, često komentiram lektirni program. Mislim da bi ga trebalo promijeniti, osavremeniti. Uostalom, to je moje mišljenje potvrdila i anketa koju sam nedavno provela. Znam koliko žedno tragate za pojedintim naslovima. Za neke se knjige stvaraju redovi, moram knjige skrivati ispod stola (to nam baš niste smjeli reći, op. a.). A ja sam "vjerna" Dostojevskom, Hesseu, Singeru... Andrićev "Ex ponto" čitan po ne znam koji put kao i "Samonte sebi" (negdje je prevedena kao "Razgovori sa samim sobom") Marka Aurelija. Rado čitam autobiografije, putopise i eseje.

ARTLIST: Predajete i etiku. I to, rekli bismo, dosta "nekonvencionalno".

VANJA: Da? Ha, ha... tako vi to zovete. Pa ta "nekonvencionalnost" proizlazi iz sadržaja i tema, a naravno veliku zaslugu za to imaju i učenici. Ne

prakticiramo ex katedra nastavu, sjedimo u krugu, ja "zagrizem" temu (lekciju), a zatim se ravnopravno uključujemo u razgovor. Sat nekako ipak ja moram "voditi", a učenici gotovo ne primijete da su prošli kroz još jednu "problemsku nastavu", da su "igrali uloge", da su imali sat parlaonice, debatnog kluba i sl. Uostalom, o tome je najbolje pitati učenike.

ARTLIST: No, čuli smo da ste u prosjektu (školu) došli slučajno, da ste "zalutali". Ipak, "zatvorio se krug".

VANJA: Mislim da je Freud rekao da slučajnost ne postoji. Moje zapošljavanje u prosjeku ipak je bila slučajnost zbog pogreške u adresi... Kad se danas osvrnem na godine provedene u školi, radujem se toj pogrešci... no to je priča za sebe. A "pun krug" se zatvorio kad sam se zaposnila u ovoj školi jer sam nakon osnovne željela upravo nju pohađati. Tada su govorili, a pokatkad i danas govore, da je ovo narkomanska škola, pa su me roditelji upisali u klasičnu gimnaziju. Eto, sad sam tu, radim, u "narkomanskoj školi" i njen sam ovisnik.

ARTLIST: Učenici u Vama više gledaju prijateljicu nego profesoricu... Kako se nosite s našim problemima?

VANJA: Neki bi rekli da nemam autoritet jer nisam stroga... Sad bi moji s etike odmah komentirali Machiavellija i njegove misli o strogom vladaru (kojeg puk poštuje, a ne voli) i o dobrom (kojeg puk voli, a ne poštaje). Opet bi trebalo pitati učenike. Osjećam da me većina učenika voli, poštuje, cijeni moje savjete... Prof. Gordan često kaže da se za mene "lijepe" upravo oni najproblematičniji. To su zapravo učenici s problemima jer, priznajmo, teško je postati i ostati čovjek. Učenike nastojim slušati, nastojim ih ohrabriti i razviti im samopoštovanje. Ponavljam im da nikad ne biraju u životu lakši način/put do cilja. Ravna cesta je dosadna, sterilna, cilj se odmah na startu nazire... Pristanite na teži put, krvudavi... On je zanimljiviji, bogatiji, on vas jača. Zamislite Crvenkapicu koja sluša mamu pa ide ravnim i sigurnim putem. Da nije skrenula sa šumske staze, ne bismo imali priču.

ARTLIST: Vaš ljubav prema kazalištu prepoznajemo u dugogodišnjem radu s grupom Artist. Kako je počelo i što trenutno spremate?

VANJA: Počelo je prije 7-8 godina s jednostavnom scenskom igrom, sad već pomalo simboličnog naslova, "Sad joli nikad" (prva Diploma na LIDRANU u Zagrebu). Poslije su došle druge predstave i Diplome (Križevci, Zadar). Igrali smo i

simboličnog naslova, "Sad joli nikad" (prva Diploma na LIDRANU u Zagrebu). Poslije su došle druge predstave i Diplome (Križevci, Zadar). Igrali smo i na lokalnoj TV-Murjan, pa u

Multimedijalnom centru, u Podrumima... U stvaranje predstave sad se već uključuju naši grafičari (plakat, pozivnice, program predstave), odjel dizajna odjeće (kostimi), odjel industrijskog dizajna (scenografija).... Za ugled grupe i njezin uspjeh zaslужna je školska logistika (ravnatelj, neki profesori), a nadavne učenici koji su se pokazali kao dobri scenaristi i glumci. Dramski odgoj u našoj školi više nema samo cilj napraviti predstavu, dakle područje kazališne i likovne estetike, već se mladi, u procesu igranja uloga i zamišljenih situacija, pripremaju za prave životne situacije. Zato je možda logično da se baš u našoj školi osnovala županijska podružnica Hrvatskog centra za dramski odgoj (središte u Zagrebu) i da sam izabrana za povjerenicu. I ove godine spremamo novu stvar... Tek smo na početku.

ARTLIST: Proglašeni ste profesoricom godine, "naj profesoricom" u školi, a bili ste predloženi za ministrovu nagradu.

VANJA: Pa vi sve znate?!

ARTLIST: Pišete i za novine. Kako ste doživjeli svoj prvi članak u novinama?

VANJA: Od drugih sam saznala da su mi objavili prvi članak (o Vidu Morpurgu u čijoj ste knjižari na Pjaci bili barem tridesetšest puta). A kad sam kupila novine i vidjela svoje ime ispod članka, zatvorila sam se u WC. Ljubo (Mateljan, maturant iz grafike) bi sad dodao: "Sigurno ste isli, po običaju, rigat"! Vidite, strpljenje se uglavnom isplati. Kao gimnazijalka imala sam puno želja vezanih za studij (medicina, arheologija, povijest umjetnosti). Pokazalo se da je pisanje (novinarstvo) moja prva/prva ljubav, a škola je prva druga.

ARTLIST: Kažu da su vam članci "toplji", ponekad pretjerano subjektivni... ne baš čisto novinarski, hladno objektivni. Koje biste svoje članke izdvojili?

VANJA: "Topli", to je izvrsna ocjena. Topao je članak o Sustipanu, osoban je bio onaj o pok. Tomi Bebiću (splitski boem i kantautor), vrlo "intimistički" o Emanuelu Vidoviću. Ali je simpatičan i članak o Charliju Chaplinu... Ili onaj o Micky Mouseu. Nisam zadovoljna kako sam napravila intervju s glumicom Asjom Kisić (Bepina iz serije "Malo mesto"). Tko je slutio da će joj to biti posljednji?

ARTLIST: Imaš "ARTLIST" Vaše je "dijete". Uredili ste 20 brojeva. Doveli ga nekoliko puta na LIDRANO, a vaši mladi novinari osvajali su i Diplome...

VANJA: Kao svako "dijete" i ARTLIST se rodio u teškim porodajnim mukama, puzao je i učio hodati neko vrijeme, ali mislim da je stao čvrsto na svoje noge. Eh, kakav će "čovjek" biti... pokazat će vrijeme.

ARTLIST: Ovo je prvi broj koji Vi nećete urediti, a u kojem ćemo Vam posvetiti puno prostora. Kako se

osjećate?

VANJA: Mislila sam da mi neće baš nedostajati ona nervosa i grozica, trka za tekstovima, likovnim prilozima, lektoricom... Priznajem, nedostaje mi.

ARTLIST: Nećemo reći da ste svaštari, ali ste zaista imali raznoliku djelatnost u školi. Osim što vodite knjižnicu, još predajete etiku, vodite dramsku grupu, uređivali ste školski list, snimali ste TV – dokumentarce... Što nam još spremate?

VANJA: Još nismo radili radio-emisiju. Eto, mogli bismo to pokušati...

ARTLIST: Kad uopće spavate, sanjate li?

VANJA: Spavam malo i slabu. Sanjam puno. Uglavnom, sanjam budnu.

ARTLIST: Uz koju glazbu se najbolje opuštate?

VANJA: Ja sam u duši rock-generacija. Ponekad mi odgovara drskost, erocičnost, snaga "Rolling Stonesa", a onda danima mogu slušati Dylana... Kad radim, najbolje se opuštам uz instrumentale. A najčešće mi se u posljednje vrijeme vrti CD "December", instrumental (klavir) Georgea Windona, dar jednog zagrebačkog prijatelja.

ARTLIST: Kad biste se sad našli na nekoj stanicici, gdje biste najradije otputovali?

VANJA: Eh, da razmisljam. Penjala sam se do Akropole (Atena), bacila sam novčić u fontanu (Rim), uživala u najskupljem sladoledu na Piazzu San Marco (Venecija), jednom se izgubila na Karl-Maria Kurhe Strasse (Beču), slušala uživo Vltavu (Prag), obolila od sangrie u Barceloni, vidjela sjaj Canesa i trčala bosa po kilometarski dugoj plaži u Nizi, platila sam i kaznu zbog kidanja cvijeća u Monte Carlu. Još ima mnogo mjesto /država koja bih rado vidjela. Zato bih njihova imena ubacila u Šešir... i... nadala se da će izvući Irsku. Ali, *Prošlost* (bila dobra ili loša) ne da se mijenjati. *Budućnost* je misterija. *Danas* mi je dar. A danas sam u Splitu. U Umjetničkoj školi.

A OVAKO SE ZADANIM ASOCIJACIJAMA POIGRALA PROF. VANJA:

ŽELJO MOJA – nažalost, nisi jedina!

U POTRAZI ... – za vrijednostima kojih više nema

PROZOR KRAJ DARDINA – moja soba u staroj kući na Čiovu

SVIJETLA BUDUĆNOSTI – samo da nas ne zastijepi!

DEJA VU – svaki dan

GLOBALNO SELO – to je neizbjegljivo!

SAMA SA SOBOM – vrlo rado

VOLIM ... - Split, Marjan., kupus, more, pizza, Dylana, Zagreb, pisati, prijatelje, dječecu...

KAP PO KAP... – kliša

UZMI ME ZA RUKU ... - mudrosti

MOJE RAČUNALO – nažalost, u posljednje vrijeme najčešći način komunikacije (mailiranje)

NE VOLIM... - čokoladu

ART LIST - "moje punoljetno dijete"

ŽIVOTNA DILEMA - uzeti jednom "bolovanje"

PRVA LJUBAV – u 14 godini, mladi liječnik-stażist

MREŽA - paukova na limunu pred kućom

ŠETNJA IZMEĐU REDOVA – maslina

PUTUJE MOREM DUGI BIJELI BROD – moj tata, pomorac

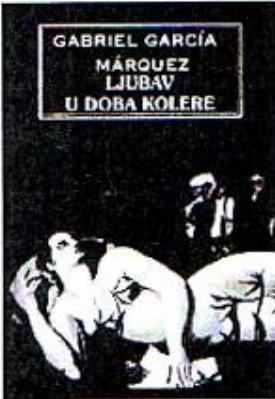
PRVA LIGA KNJIGA

PREPORUČUJEM KNJIGU...

Vanja Škrobica, prof.

El amor en los tiempos del cólera (Ljubav u doba kolere)

Gabriel García Márquez

"Bilo je neizbjježno...", tako je romansiranu ljubavnu (staračku) priču započeo Gabriel García Marquez i opet (zar nas to još začduje?) osvojio kritičare i čitatelje širom svijeta svojim osebujnim načinom pisanja i maestralnim pripovijedanjem. Ovoga puta priču je smjestio na egzotičnu karipsku obalu Južne Amerike, a radnja prati događaje od kraja XIX. do prvih desetljeća XX. st.

U romanu susrećemo čudne i zanimljive ljudе (Fermina Daza, Florentino Ariza, Juvenal Urbino, Jeremiah de Saint-Amour, Hildebrand Sanchez i dr.), a García njihove rastanke, odlaske i povratke, susrete emocija i karaktera, strasti i vjernosti opisuje uz stanoviti humor i neuništivu. Marquezu tako svojstveno, akumulirano mudrost....

Ljubavne priče su, današ kažu, trivijalne teme, no Marquez očito ne misli tako. I ova njegova ispričana ljubav je velika, tragična, snažna... Puna je topline i boja, mirisa i sentimenta, poetike i okusa... Pa, iako u romanu nema čestih dijaloga što samo naizgled "otežava" lakoću čitanja, nabujale rečenice uvlače nas u Marquezov fantastični i zbiljski svijet. Jer Marquezova je fantastična lakoća pisanja - neizbjježna.

Nina Perić, 4.b

BISER Tjedna

Tu sam knjigu na preporuku knjižarice koja me privraž preko kartona, za vrijeme posuđivanja.

NOVI STRUČNI NASLOVI U ŠKOLSKOJ KNJIŽNICI

1. Milan Pele: *Martin Rota Kolunić*, NSK, Zagreb, 1997.
2. Šibenka katedrala, Gradska knjižnica Jurja Šižgorića, Šibenik, 1979.
3. Velika knjiga o fotografiji, Prosvjeta, Zagreb, 1979.
4. Igor Zidić: *Emanuel Vidović*, Galerija umjetnina, Split, 1982.
5. Duško Kečkemet: *Branislav Dešković*, Brački zbornik, Supetar 1977.
6. Ante Uvdocić: *Andrija Medulić*, Galerija umjetnina, Split, 1934.
7. Jasna Jeličić Radonić: *Ranokršćanske dvojne crkve u Starom Gradu na Hyaru*, Regionalni zavod za zaštitu spomenika, Split, 1994.
8. Ivo Babić: *Od ubavog do gubavog*, Književni krug, Split, 1994.
9. Ante Rodin: *Ambalaža kao element marketinga*, Grafičar, Ludbreg, 1977.
10. Radoslav Tomić: *Trogirska slikarska škola*, Matica hrvatska, Zagreb
11. Ivan Barbarić: *Knežminijature*, Izdavački centar, Rijeka, 2000.
12. Nenad Cambi: *Imago animi*, Književni krug, Split, 2000.
13. Gilles Neet: *Salvador Dalí*, Benedict Taschen, Köln, 1994.
14. Dragutin Sela: *Crtanje, pismo, boje i djelovanje boja*, Zagreb, 2000.

GOVORIM U IME ZEMLJE...

Život
je
moguć
jedino kao -suživot.
Blanka Matić, 1. a

Ružica Mardesić, 1.a

Ja sam Zemlja, drogirana, crna, usamljena vrana.
Plovim među ostacima hijenina uervanog mesa.
Očnjaci me bodu, hladno mi je.
Moj andeo čuvat nema inspiracije.
Lome me, vole me, no ja vršteći bježim kroz noć.
Ostaje mi samo nada, a ni nje ne ostade mi dovoljno.
Kugava sam i sve bolestine na mojim su ledima, kote se.
Trunem, cvilim, škripim, kiše po meni padaju...

Nema mi spaša.

a
list
9

Koja je to "viša stvar" zbog koje je vrijedilo sve ovo uništiti?
Maja Krivo, 1.a

Naš san o savršenom životu je -iluzija.
Pojedince koji pokušavaju nešto popraviti
smatramo fanaticima i kretenima
kao primjetice one koji skidaju žvake
s Marmontove...
Milena Meštrović, 1.a

I globalizacija ima jedan jedini cilj - profit. Ništa drugo.
Ivan Pezer, 1.a

Čovjek gubi osjećaje, razum, postaje naprava...
Pa čekajte malo, dokle tako?
Avdić Katarina, 1.b

Petra Malbaša, 4.a

Dreams

Trunem, cvilim, škripim...

Branka Punda, 2.a

Tehnologija nije ni ni dobra ni zla. To ovisi o čovjeku.
Mario Guček-Andromak, 1.a

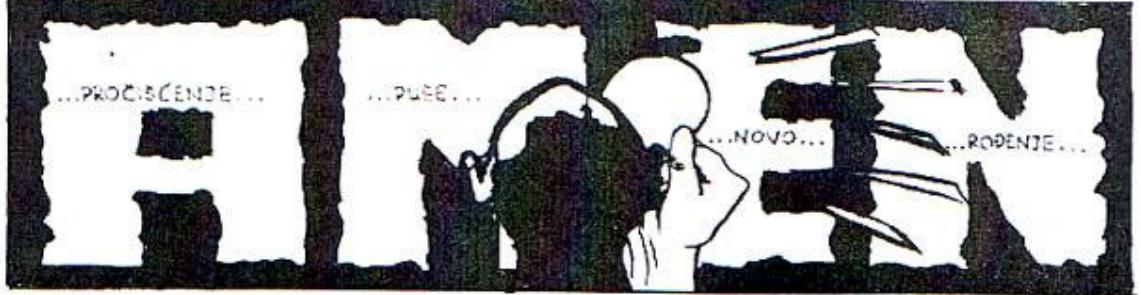
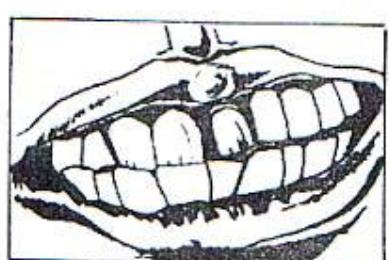
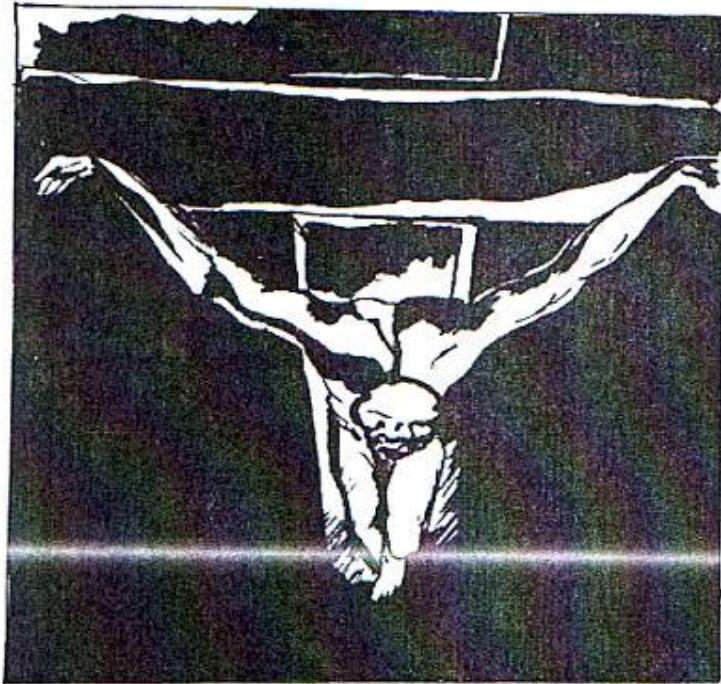
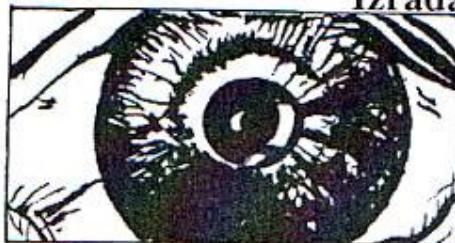
Maja Klarić, 3.a

PROCJIŠĆENJE...DUŠE...NOVO...ROĐENJE...

“AGNUS DAY”

Izrada i tekst: Gašperov 2000

OSLUŠKUJUĆI NOVO DOBA?

Slušam novo doba na walkman, potrošile su se baterije, zavija. Opet sve po starom.
Kristina Černigoj, 2.a

Slušam, ne čujem... Prošlost je poput pahuljice na dlanu, topi se... Ali tko zna hoće li i ove godine pasti snijeg...
Branka Punda, 2.a

Jeena Šibila, 4.b

Oni me vuku...
Pokušavam pobjeći...
Hodam unatrag...
Tina Todorović, 2.a

Naslonim čašu na zid jer se tako bolje čuje, prislonim uho kako bih čula dolazak novog doba, ali ništa.
Ništa se ne čuje, naravno, osim kako moja susjeda ogovara sve oko sebe.
Tea Stipančević, 2.a

Stiže novo doba i hladnije doba, a meni treba topla roba.
Toni Rinkovec, 1.a

Zar je ovو novo doba?
Ma nemam pojma.
Ako je, ne čujem ga.
Sve u svemu, slušajte SPICE GIRLS i osjećajte se COOL.
Joj jAdAn Ja!!
Njam!!!
Ines Jašarević, 2.b

Nešto novo, kao otkucaji srca tek rođenog djeteta.
Čekam plač, dokaz da živi.
Jelena Žure, 2.a

Ja stvarno ništa ne čujem
Dora Hajdić, 2.a

Ne čujem ga, previše buke!
Lucija Dešković, 2.a

Nisan pjesnik!
Matej Šikić, 2.a

Dobro je Šika rekla: »Nisan pjesnik!«
Zoran Džimbeg, 2.a

Osluškujući novo doba bojim se sve više jer i ovo je već loše.
Radun Lovorka, 2.a

Novo doba? Priča za naivčine! Okrutni ubojica maskiran u blještavilo!
Jelena Lijić, 2.b
Tišina. Glasna tišina. Zagrlim je. Ona i dalje šuti, ohola i tvrda. Moje misli lutaju, a ona priča s njima. Moje suze klize, a usne ih žedne ljubavi piju. Novosti oko mene... Svi nešto pričaju, a ja ih ne čujem. Stojim na mjestu dok ljudi trče ne dolazeći do cilja. Umorna sam od života, tišine, neljubavi, a novo doba dolazi. No dolazi li radi mene?
I klize suze, a u jednoj, na trenutak, zakristali se nuda.
Petra Sovulj, 2.b

Ma koje novo doba! Ja znam samo ono:
"Zatvorite čelična vrata nad prošlošću i budućnosti i živite u sadašnjosti!"
Nikolina Radan, 2.b

Ulazimo u novo tisućljeće? Mama, di si mi stavila leće?
Filip Goll, 1.a

Padam na zemlju iz neke treće dimenzije u čokoladni puding. Fiju!!! Na dnu je mala jezgra, puno blata, puno vrata, puno plastičnih trolova iz novog plemena, nema ljudi ni kontinenata, bljutava tišina, ja, čokolada i neko novo ružno doba.
Margita Komenda, 2. bo

OSLUŠKUJUĆI NOVO DOBA

DANI KRUHA

Želim biti kruhom tvojim.

Ti si,
prijatelju,
kruh moj
svagdašnji.

AUTORICA PROJEKTA : DIANA ROŠIN, PROF.
U SURADNJI S UČENICIMA (SARDELIĆ VEDRAN, RAJČIĆ TAJANA, ŠERLIĆ VILMA)

Nije važno
koliko ga ima,
ni kakvog je oblika
već poštuje li ga.

Koji kruh jede, a koji daje?

Po kruhu
se
čovjek
pozna.

Kruh (ne) čini čovjeka!

Ante Čepić, 3.b

U VAKUUMU

vjerojatno s iskrivljenom grimasom odložiti nož ili se udaljiti od svoje omče, ali ako ostanete svjesni svog odnosa prema svijetu i odnosa svijeta prema vama, tada će krv energično poteći iz vena ili ćete se koprcati na konopu minutu-dvije.

Uzrok moje želje za samoubojstvom sam ja sam. Kao dijete sam već osjećao kako sam rođen s crnom mrljom negdje u duši koja me držala nemirnim cijeli život. Pitate se : "Zašto nemirnim?" Zato što sam cijeli život želio živjeti slobodno, bez ikakvih ljudskih kanona, ali sam od sebe nisam bio dovoljno hrabar da to i ostvarim.

Tko sam ja?

Vraćam se na početak ili, možda, kraj. Ono što mene muči nije svijet, već ja sam, iako pokušavam okriviti svijet jer je to jedino čvrsto za što se mogu uhvatiti. Nisam sposoban zaroniti u dovoljno duboko da nadem uzrok svoga života, smrti, sebe samoga. Nisam potpun. Moja nedovršena osobna misija zapela je u vakuumu, a sada je prekasno da je pokušam pokrenuti.

Tko sam ja?

Posljednji tračak nade da će u meni nešto progovoriti i predstaviti mi moje "ja". Posljednji tračak nade koji se javlja uvijek prije smrti.

Tko sam ja?

Na stolu je revolver s jednim metkom. Moja se ruka pruža. Moje oči zbumjeno gledaju.

Tko sam ja?

Tko sam ja?

Tko sam...

"LJUDSKOM SRCU UVJEK NEŠTO TREBA" (P. PRERADOVIĆ)

Petar Lončar, 3.a

Kao dijete polazio sam sladoled. Oduševljenje. Hladan, sladak, topio se u mojim ustima. Nakon toga sam ih pojeo još milijarde. Ništa mi više ne znači. Kao da sam ga samo jednom uistinu pojeo.

Evo, malo sam veći i plačem za biciklom. Plaćem, jaučem i, naravno, dobijem ga. Ne pitajte me gdje je sada. Već godinama nisam sjeo na njega i osjećam se kao da sam ga samo jednom uistinu vozio.

Sladoledu se više ne mogu radovati snagom trogodišnjaka. Bicikl više ne mogu gledati očima sedmogodišnjaka. Svakim danom sve više i više žudim i cijeli svemir bio bi premalen za moju dušu. Nezasitan, proždrfijiv, to sam ja - čovjek i ništa više.

Trogodišnje dijete je pojelo cijelu škrinju sladoleda i umrlo od trovanja želuca. Sedmogodišnji dječak je pokušao voziti bicikl bez ruku i nogu - sada je bez glave.

A svijet nastavlja žudjeti, trebatи više nego mu je uistinu potrebno, proždirati sebe... sve do potpunog samouništenja.

Revolver? Nož ili konop?

Ne mogu se odlučiti niti između tako jednostavnih stvari, a kako bih onda mogao očekivati od sebe da nađem barem nešto snage da izvršim samoubojstvo.

Dakle, uzrok je u meni, određena pripomoć na stolu ispred mene, a ja nemam nimalo hrabrosti da se dogodi posljedica. Posljedicu, naravno, stvaram ja, pošto sam stvorio uzrok.

Na kraju sam krenuo putem najmanjeg otpora i izabrao smrt. Samoubojstvo. Nažalost, nisam znao da se iza najlakšeg izbora krije posljedica koju je najteže dovesti do kraja. Najlakša je stvar napraviti omču ili položiti nož na žile, ali na toj točki sve završava. Ako dopustite da osjećajno "ja" nadvlada racionalno "ja", tada ćete

DESET ZAPOVIJEDI!?

Nikolina Vela, 4.a

1. JA SAM GOSPODIN BOG TVOJ, NEMAJ DRUGIH BOGOVA UZ MENE.

Da, pogotovo ako si neki umebesni sektaš. Iskreno, u naše vrijeme naš je idol nama jedini Bog.

2. NE IZUSTI IME GOSPODINA BOGA SVOGA UZALUD.

Zar si toliko nemaštovit da ne možeš smisliti neku zanimljiviju psovku?

3. SPOMENI SE DA SVETKUJEŠ DAN GOSPODNE.

Petak i subota su nama dani Gospodnji, a nedjelju misu služimo u krevetu. Boje nego da jednom godišnje dodemo na misu s iskrenom voljom i vjerom i stanemo čovjeku, koji je tu svaku nedjelju, na nogu, a on te pošalje nigdje drugdje, nego kao pravi vjernik - k vragu.

4. POŠTUJ OCA I MAJKU DA DUGO ŽIVIŠ I DOBRO TI BUDE NA ZEMLJI.

Nažalost, rijetki ovo shvaćaju kao ljubav prema ljudima koji su ti podarili život, nego više kao: "Poštuј oca i majku da bude dobra oporuka":

5. NE UBIJ.

Dovoljno je spomenuti da danas ima onih koji to čine iz zabave.

6. NE SAGRIJEŠI BLUDNO.

Jesam li ikako spomenula da je i sigurno vođenje ljubavi prostitucija? Kako? Pa moramo plaćati kontracepciju da bismo bili sigurni.

7. NE UKRADI.

Aj ti reci nešto tako siromašnomete bez uvjeta za život!

8. NE RECI LAŽNA SVJEDOČANSTVA.

Toliko proširena pojava - od djeteta do političara, preko medija, pa i mene same.

9. NE POŽELI TUDEG ŽENIDBENOGR DRUGA.

Može ti razum ne poželjeti, a što je sa srcem? Potruditi se ne poželjeti - ne garantiram uspjeh.

10. NE POŽELI NIKAKEV TUDE STVARI.

Kada vidimo vilu Tine Turner, čujemo koliki je bankovni račun Brada Pitta ili kako se Jeniffer Lopez zabavlja sa svojim Puff Dadyjem, sto posto sam sigurna da to nitko ne poželi.

Predlažem Mojsiju da ode po nove zapovijedi - puno se toga promijenilo u ove dvije tisuće godina.

DALEKO OD STVARNOSTI

Ljubomir Mateljan, 4.a

Obazri se ti, dječe oko! Izradi mi koljevku, klimavu i neudobnu! Izrezbari mi je grubim svojim udovima! Nek bude od trešnjina drveta i na vrhu brijege, na mjestu gdje rijeka natapa žedni mulj (htio bih da diše)!

Naglo se okreni i iznenadi one koji nas vrebaju. Prepusti se ispijanju života (on nas se oduvijek trudio popiti)!

Stopalima svojim prekrij mi lice i oblikuj ga gazići i skačeći po njemu! Znam da si ti taj što gazi lica prolaznika. Prodri mi kroz uho krikom svoje strasti i nek bubnjići popucaju s puno krvi posvuda! (Surov sam i ja kad mi zadrhti koljeno od srama.)

Sve mi to učini, dušo, a zatim mi u ulo udi šapatom da se još svježa krv pretvor u pjesmu dugog trajanja. Zarazi me da umrem polako, sasvim prepušteno. Ponekad zakorači u moja njeda oštirim, a ipak prozračnim korakom balerine. (Ne dopusti da puknu, učini da se saviju i ostavi ih tako, mirujući.)

Nisi pozvan, ali kád si već tu, ostanj dok ne umrem, molim te životom! Ne brini se za ostavljeno, ono mi nije važno. Obriši svoje cipele na ulazu (blato će se s vremenom razrijediti). Zamrači ta okna, želim te samo ja gledati! Ugasi grijanje.

Zatvori oči, ali nemoj zaspasti! Već će nas snovi odvojiti od stvarnosti.

RADANJE I ODRASTANJE HRVATSKOG STRIPA

Ma tko razmišlja o mukotrpnom razvoju hrvatskog stripa? Unatrag skoro 60 godina, poslije Drugog svjetskog rata, od cijele prve generacije hrv. strip-črtića ističe se samo Andrija Maurović. Njegovi razjareni jahači iz stripa "Mrtvački brod" konje su zavezali u listu "Novi svijet" godine 1945. Pojava komunizma znatno je utjecala na razvoj devete umjetnosti. Naime, 5.siječnja .1946 u beogradskoj "Borbi" je objavljen komentar na pojavu stripa u društву: "Strip je u poslijeratnoj komunističkoj Jugoslaviji proglašen nepoželjnim i uvršten je u spisak zabranjenih stvari". Poslije toga prestala su izlaziti sva postojeća izdanja. Zbog nekih nepoznatih razloga nastala je četverogodišnja pauza. Strip se ponovno pojavljuje zahvaljujući Mauroviću 1950. godine. Maurović radi na stripu "Meksikanac" prema tekstu Jacka Londona i realizira povijesni strip "Opsada". Nakon nekog vremena zagrebačka kuća "Vjesnik" pokreće zabavnik "Petko" s novim nastavcima "Gladnog kralja braće Neugebauer" te debitantska ostvarenja Ota Raisingera. "Petko" je kratko funkcionirao i ugasio se 1953. godine. Nakon toga izlazi „Plavac“, najznačajnije izdanje u povijesti hrv. stripa. „Plavi vjesnik“ će sigurno biti upamćen po zaslugama u razvoju devete umjetnosti, natječajima za črtace i organiziranim školama stripa . 1966. godine započela je silazna putanja „Plavog vjesnika“ zbog nestanka grupe hrvatskih autora sa scene stripa. Od 1969. (s iznimkom braće Neugebauer i Julesa Radmilovića) kao da se više nitko nije bavio stripom. Hrvatske izdavačke kuće u ovom besplodnom periodu uvoze jeftine strane stripove. A onda se 1976.godine oko lista „Polet“ okuplja grupa mladih autora koji će kasnije predstavljati jezgru „Novog kvadrata“. Njihovo je stvaranje posebno, a uzori sasvim drugačiji. Svi su se pokazali kao samosvjesni strip-črtići, ilustratori i umjetnici koji su devetu umjetnost u Hrvatskoj digli na noge.

I zato im hvala!

DEVETA UMJETNOST

Andrija Maurović

Margita Komenda, 2.b

Magda Dulčić

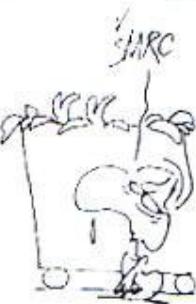
Goran Delić

Štef Bartolić

Radovan Domagoj Devljić

"RIVER OF TEARS"

LYRIC: ERIC CLAPTON

fa
list
17

Sonja Gašperov, 4.b

BUDUĆE NADE HRVATSKOG STRIPE

Kako si, onda, kako si uistinu? Dosta mi je tvog nasmiješenog lica, usta koje vječno govore i ruku koju naizgled veselo mašu zrakom, a znaš da je sve to bezrazložno. Prestani glumiti, reci kako si?

- *Uistinu sam loše. Oduvijek sam se osjećala loše onda kad bih ostala sama, kad ne bih imala za koga glumiti.*
- *A tko si ti? Gledam te i ne vidim te...*
- *Za javnost Nina Podrug, a za tebe i sebe sve i svašta, nitko i ništa, ne znam, previše je glume da bih mogla razlučiti original. Samo znam navečer kad legnem u krevet, onako mala, u bezizražajnoj pličini, kad se dobro umotam u debele pokrivače, kad pušem u vlastite ruke da ih ugrijem, kad odložim sva svoja obilježja, kad spustim crvenu maramu na bijeli stolac, a naočale na noćni ormarić, tad mogu čuti zvuk vlastitog disanja, ritmično udaranje srca, mogu osluškivati vlastite misli kao da mi ih netko šapće na uho i osjećam se kao dijete, žena, muškarac, starica i starac, imam godinu, dvije, pet...sto, a sve to što jesam u tom trenutku, svih tih ljudi koje osjećam kao sebe, a oni i jesu ja, bespomoćni i ogoljeli, možda, možda sam zapravo to, zapravo ja...*
- *Čovjek i ništa više.*

A što ili tko bi željela biti?

- *Željela bih biti Demijan, zapravo ja i jesam Demijan jer je činjenica da više vremena provodim u svojoj glavi, imaginarnom svijetu knjiga nego u stvarnosti. Samo, nesretan je i tužan ovaj Demijan bez svog Sinclaira, nesretna i tužna sam i ja kad se vratim u stvarnost i vidim da nisam Demijan, da Sinclair ne postoji. Upravo je grozno što te ono što te čini posebnim u isti mah i uništava. Ne znam, nekad mi se čini da sam skroz izgubila vezu sa stvarnošću.*

A ljubav? Koga Nina voli, otkrij mi to već jednom!?

- *Netko je rekao: "Bogovi se obožavaju, a samo čovjeka možeš voljeti!" Apsurdno je što sam ja pojedine ljude obožavala dok ih nisam upoznala, a tad je razočarenje toliko veliko da ih ne možeš više ni voljeti. Valjda se zato Boga*

RAZGOVOR S PODSVJESTI

obožava, njegovo savršenstvo je nepobitno jer ga ne možeš upoznati. Uvijek sam težila savršenstvu, valjda zbog toga nisam naučila voljeti.

Umjetnost bi bila...?

- *Izražavanje osjećaja, refleksija podsvijesti, materijalizacija vlastitog podsvjesnog svijeta.*

Znam da želiš biti pisac, a zašto si se zaboga upisala u ovu školu ako od svih grana umjetnosti najmanje cijeniš likovnu?

- *Valjda zato što sam znala crtati. Umjetnost i umjetnike sam uvijek voljela, a ovo je jedina škola s tim nazivom. Nije istina da je manje cijenim, ali ima nešto što mi u vezi s njom smeta. Čovjek može zaplakati dok čita knjigu, može se cijeli naježiti dok sluša neku senzibilnu glazbu, no je li itko ikada zaplakao pred slikom?*

Ja ne volim...?

- *Ne volim kad me ljudi smatraju čudnom, nitko zapravo ne voli čudne ljudi. Na prvi pogled sve izgleda drugačije, izgleda kao da imaju neka posebna mjesto u društvu, povijesti. No jeste li primijetili da će majka djetetu reći: "Ne druži se s njim, on je loše društvo, on je tako čudan", dok djela istih ili sličnih čudnih ljudi drže na počasnim mjestima, policama ili zidovima? Sve je u redu dok ih možeš kontrolirati. Uzeti će s police knjigu V. Woolf, pročitat će par stranica pa će je zatvoriti i odložiti; na trenutak će se diviti pa će se vratiti u svoj stari realni svijet. To je dobro, imati V. Woolf pod kontrolom, primati male doze njene čudne svijesti, no imati V. Woolf za prijateljicu, Bože sačuvaj, čudakinja koja je uz brak imala homoseksualnu vezu i na kraju se ubila.*

Čekaj, govorimo li o onoj Virginiji Woolf koja ima tako istaknuto mjesto u kulturi i povijesti?

- *Da.*

Traume: Što s njima i što bi bez njih?

- *Zahvaljujem Bogu za sve traume iz djetinjstva, bez njih bi čovjek bio ništa.*

Kad smo već kod djetinjstva, koji je najgori savjet koji ti je mama dala?

- *Rekla je: "Poštuj starije!" S vremenom sam naučila da ljude treba poštovati prema intelektu i dobroti možda, a ne prema radnom stažu na Zemlji. Srećom, i*

- prema intelektu i dobroti možda, a ne prema radnom stažu na Zemlji. Srećom, i majku poštujem prema tim kriterijima, polaganu odbacujem njene dobronamjerne, ali besmislene savjete, a najbolji...bi bio: "Samo pazi da tražeći smisao ne upadneš u besmisao!" Sad bih voljela da mi je naprsto rekla: "Nina, ne razmišljaj previše!" Sad bih voljela da sam ju poslušala, svijet je mnogo jednostavniji kad o njemu ne razmišljaš.

A smisao života?

- Izgleda da svi živimo da bismo pobegli od stvarnosti: cigarete su bijeg od stvarnosti, kaput, šešir, boca vina, boca piva, knjige, televizija... Bježati možeš, ali ne možeš pobjeći. Smisao je uživanje u trenutku, trenutku koji te može ispuniti, trenutku s kojim možeš na trenutak pobjeći od stvarnosti...

Život poslije smrti?

- ... taj isti trenutak pretvoren u vječnost.

Voljela bi, što bi voljela?

- Živjeti na selu s jednom kravom i dvije koze, neovisno o ovom urbanom svijetu, bez susjeda. Po ovom se vidi da sam još u pubertetu.

Je li te u zadnje vrijeme ista pogodilo?

- Netko mi je rekao da sam se probarabila, a ja sam uvijek ista, samo sam shvatila da je svijet samo svijet i da su ljudi tek ljudi. Ono što radim sebi nema veze s onim što ja jesam i kako se osjećam, samo je postalo malo preteško živjeti kad ti oduzmu bezbržni status djeteta.

Kakva se čarolija krije u travi?

- Nikakva, apsolutno nikakva, ali na kraju krajeva to je samo još jedan bijeg od stvarnosti. Za mene ima ideološki status, nešto ikonsko, mistika starih naroda, kult ljudi koji sjede u krugu, izabrana božanska družina, iluzija... Neuspjeli bijeg od stvarnosti, glad, glavobolja, pomoći pri spavanju, čvrstom, neprekinutom snu bez snova... Glupost možda, no što je više uopće pametno, ima li ista više smisla?

Školstvo prezirem zbog...

- ... podataka, besmislenih podataka bez ikakve pozadine, podataka koji služe tek za rješavanje križaljki. Kakvog smisla imaju podaci o nekom piscu, gdje se rodio, kojem je razdoblju pripadao, kad je umro, što je napisao, a ni jedno mu djelo niste pročitali; tu nema razumijevanja, to su podaci. Nazovu li kompjuter najinteligentnijim bićem, priznat će da sam glupa, da su moji stavovi promašeni.

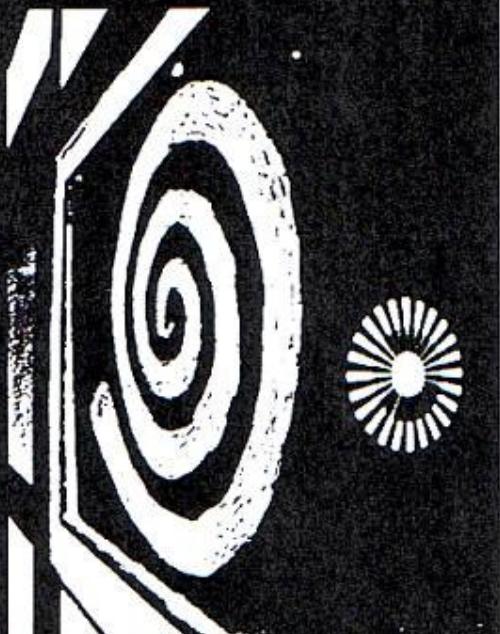
U umjetnosti volim?

- Ekspresionizam, Schillera, Klimta. Pred njima ne plačem, ali barem osjećam

Schillerov bijes koji se miješa s melankolijom i Klimtovu poetičnost, biblijsku, apokaliptičnu, erotičnu, nevinu, blijeđu, nježnu. Barem nešto osjećam, makar tek mali dio njihovih osjećaja.

fa
list
19

Digitalne fotografije bje učenici foto odjela

ŽELJELA BIH BITI
DEMIJAN,
ZAPRAVO JA I JESAM
DEMIJAN
JER JE ČINJENICA
DA VIŠE VREMENA
PROVODIM
U SVOJOJ GLAVI,
IMAGINARNOM SVIJETU KNJIGA
NEGO U STVARNOSTI.

... je li itko ikada zaplakao pred slikom?

10111001011001 10111001001001
10011001001001 10111001011001

INTERNET I UMJETNIČKI DUH

Sandi Vidulić, prof.

Kaze se da ste kad umocite prst u more povezani s cijelim svijetom. Ista stvar važi i za Internet, s tom razlikom da su vam, umjesto mora, potreben modem i kompjuter. A poželjno je i da koristite više od jednog prsta. U situaciji kada su kompjuter i Internet postali opće dostupni, logično je da se i umjetnici sve više zanimaju za ove medije, odnosno da kompjuterska i Internet umjetnost dobivaju zamah.

Slična euforija umjetnika prema tehnologiji mogla se vidjeti još samo na početku ovog stoljeća. Stroj kao simbol brzine i pokreta, odnosno nove energije koja bučno juri kroz učmali tradicijski okoliš, oduševljavao je futuriste. Njihov stav da je automobil ljeđši od Mona Lize, koliko god bizarno danas zvučao, svjedoči o tome kako su futuristi uvjedili da žive u vremenu koje se ne može porebiti ni sa čim što je bilo prije njega. Futuristi su smatrali da se dogada nepovratan prevrat: brzina komunikacije telefonom, kretanje prostorom putem strojeva, električna svjetla gradova, dim iz tvorničkih dimnjaka... Možda je u vremenu tadašnjih revolucionarnih promjena, što su poput mača zasijecale u tkivo svakodnevice, bilo logično pomicati da tradicija više ne može davati energiju koju zahtijeva novo vrijeme i da joj treba reći zbogom. Štoviše, za futuriste je upravo akademika umjetnost kočničar promjena, jer širi zaostale predrasude, čime porobljava umove onih koje obrazuje.

Ukratko, futuristi su smatrali da umjetnost mora biti radikalna komunikacija sa svojim vremenom, tj. da mora biti suvremena kako bi bila živa i aktivno sudjelovala u svom dobu.

Međutim, je li slučajno to što se futurizam kasnije vezao uz Mussolinijev fašizam? Nije li njihov kult dinamike i brzine (za futuriste je fašizam bio politika akcije) gajio fašističnu netoleranciju prema svemu što se ne uklapa u Novo, tu absolutnu vrijednost kojoj se sve postojeće stvari moraju podrediti? Futuristi ne bi imali ništa protiv one Nietzscheove da vrijednostima koje više ne mogu uspravno stajati trebate pomoći tako što ćete ih gurnuti da što brže propadnu.

Slično početku ovog stoljeća, i njegov kraj je fasciniran tehnološkim razvojem. Baš kad se moglo pomiciti da su se ljudi nekako privikli na tempo tehnološkog razvoja do te mjeru da bi mogli upravljati njime, dogodili su se Internet, mobiteli, razvoj novih medija, kloniranje životinja kao najava budućeg kloniranja ljudi... Tehnologija je opet otisla korak ispred čovjekove sposobnosti da je promišlja. I to tako brzo da je gotovo zamuknuo otpor humanističkih intelektualaca, nekad tako glasnih, osobito šezdesetih godina. Ekstaza komunikacije trese cijeli planet, premda zasad u njoj

najviše sudjeluju bijelci srednje i više klase iz zapadne Europe i SAD-a.

Upravo se u šezdesetima, koje su najglasnije bučile protiv robovanja tehnologiji, nalaze korijeni kompjuterske umjetnosti, u čemu smo i mi imali udjela. Naime, šezdesetih i početkom sedamdesetih u Zagrebu se održavaju važne međunarodne izložbe zvane "Nove tendencije" na koje su dolazili značajni umjetnici i teoretičari toga vremena koji su se bavili odnosom tehnologije i umjetnosti. Pioniri naše kompjuterske umjetnosti bili su Vladimir Bonačić, Vilko Žiljak i Tomislav Mikulić.

Međutim, oduševljenje kompjuterskom umjetnošću brzo je opalo. Teorije da je manualnom stvaranju umjetničkih djela odzvonilo i da ulogu ruke definitivno preuzima stroj pokazale su se kao prazne priče. Uostalom, ispalo je da su se puno zanimljivije stvari za umjetnost tada dogadale u području takozvane "siromašne umjetnosti" (Arte povera - oblik konceptualne umjetnosti), koja je zbog svog kritičkog stava prema potrošačkom društvu naglašavala upotrebu nečijenjenih, jestinih i otpadnih materijala.

Ipak, najveći minus kompjuterske umjetnosti bio je u tome što se ubrzano pokazalo da su njeni uradci dosadni. Nerealno oduševljavanje estetikom strojnog jezika koji je tada imao vrlo ograničene mogućnosti učinilo je da nepovjerenje kritičara i publike prema kompjuterskoj umjetnosti traje nekoliko idućih desetljeća. No, devedeset u potpunosti mijenjaju stvari po tom pitanju. U vremenu kad se više ne može pobjeći od kompjutera i Interneta, kad programi za ertanje i grafičko oblikovanje postaju sve jednostavniji za učenje, a istodobno izvedbene mogućnosti kompjutera sve složenije, kompjuterska umjetnost postaje bitan dio priče o umjetnosti današnjice. Ipak, osobno vjerujem da se najrevolucionarniji rezultati s kompjuterskom i Internet umjetnošću tek imaju dogoditi.

Međutim, već danas su primjetne promjene koje upućuju na to da se ne mijenjaju samo izvedbene mogućnosti kompjutera, već i razmišljanja o ulozi umjetnika u današnjici. Dio mladih umjetnika koji se bave novim medijima (kompjuteri, CD-Romovi, Internet umjetnost, video, videoinstalacije...) povezuju konceptualističko kritičko promišljanje izvanlikovnih tema (politika, izvori društvene moći...) s upotrebom novih medija. Novi mediji su shvaćeni kao sredstvo komunikacije umjetnosti sa životom. Umjetnici o kojima govorimo postaju neka vrst sociologa i antropologa koji kroz vizualne medije govore o društvenim traumama i važnim temama svoga vremena. Ispitivanje odnosa umjetnosti i života postaje bitna odlika ove vrste umjetnosti.

U vremenu sve veće ravnodušnosti prema problemima stvarnosti, u vremenu dominacije reklama, televizijskih trakavica i MTV-spotova, umjetnost o kojoj govorimo želi nas pomoći visoke tehnologije vratiti stvarnosti. Možda bi naziv za tu umjetnost mogao biti - virtualni realizam. To nije umjetnost koja nudi rješenja i odgovore, već svoj cilj više vidi u postavljanju pitanja. No, ona ne želi biti smrtno ozbiljna i dosadno moralistička. Dapaće, pružit će vam i zabavu, ali i priliku

priliku da se ponekad zapitate o stvarima oko sebe. Nije toliko bitno samo umjetničko djelo, koliko posljedice koje ono izaziva. Ovdje ćemo navesti tri različita primjera koji su se ove godine mogli vidjeti na "Festivalu novog filma".

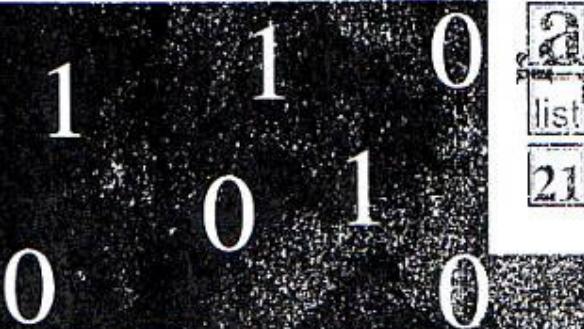
Grand-prix u kategoriji "Novi medij" pripao je Andreji Kujunčić. Kujunčićeva je, zajedno sa sociologinjom Gabrijelom Radak, posjetitelje upućivala kako da u parovima, pomoću kompjutera koji su se nalazili u Umjetničkoj akademiji, na Internetu izrađuju virtualne fetuse. Fetusi se rade u paru, svaki sudionik bira šest osobina "djetele". Odabir boje odija, količine agresije itd., na primjer, toga hoće li imati naslijedu bolest koju imate u obitelji, dovodi vas u situaciju da, iako je riječ o virtualnim bebama, osjetite odgovornost za svoje odluke i da razmislite o posljedicama koje genetski inžinjering već sutra može unijeti u tako intimnu sferu života kao što je roditeljstvo.

Cilj ovog projekta koji se zove "Zatvorena zbilja" jest propitivanje promjena koje u našoj svijesti izazivaju otkrića genetskog inžinjeringa. Sve "bebe" dosad stvorene na prezentacijama projekta pohranjuju se u "banku podataka". Ti se podaci socioološkim metodama obrađuju i uspoređuju s prošjećnim karakteristikama ljudske populacije da bi se vidjela odstupanja koja nastaju onda kad je ljudima dana mogućnost izbora. Dakoder, planira se izraditi kompjuterska simulacija takvog jednog budućeg društva i ispitati kakve bi mu bile prednosti i nedostaci. Na žalost, prilikom gostovanja Kujunčićeve i Radakove u Splitu nije organizirana javna diskusija što je bio slučaj prilikom predstavljanja njihovog projekta u Rijeci, Zagrebu i Dubrovniku. Tamo su na tribine o ovim temama pozvani sociolog, svećenik, biolog i publika koja se uključivala u raspravu i postavljala pitanja.

Dakle, riječ je o umjetnosti koja "snima" stanje društvene svijesti. Umjetnost je ta koja, umjesto oblikovanja umjetničkog djela, želi "oblikovati" društvene odnose tako da potiče razmišljanje o aktualnim temama, jer će stupanj našeg razmišljanja odrediti i naš budući odnos prema tim temama.

"Alizado vectorial arquitectura relacional 4" Meksikanca Rafaela Lozana-Hemmera interaktivni je Internet rad koji je omogućivao posjetiteljima njegove web stranice da, putem Interneta i pomoću robot-laser-a koji se nalaze na Trgu Zocalo u Mexico Cityju, stvaraju laserske skulpture na drugom kraju zemljine kugle. Sa svojom tipkovnicom i mišem mogli ste kreirati jednu svjetlosnu skulpturu i narediti interaktivnim robot-laserima da je oblikuju. I to ne bilo gdje, već na velikom trgu u središtu Mexico Citya iznad kojeg su se do kraja siječnja neprestano formirale kratkotrajne svjetlosne skulpture koje su kreirali posjetitelji Lozano-Hammerove web stranice sa svih strana svijeta. Riječ je ne samo o Internet projektu i laserskoj umjetnosti, već i o interaktivnoj arhitekturi. Laserske skulpture su bile vidljive iz udaljenosti od čak petnaest kilometara. Lozano-Hammer dobio je priliku da izradi svoj rad povodom obilježavanja proslave dočeka 2000. godine.

Projekt "Aldazo..." jedan je od istaknutih

radova s područja laserske umjetnosti i interaktivnog oblikovanja urbanog krajolika. Rad sadrži i arhiv laserskih skulptura koje su posjetitelji napravili, te pruža informacije iz robotske, laserske i interaktivne urbanističke umjetnosti. Ovaj rad ima onoliko leia koliko ima i sudionika. Ne samo što je time istaknuto da su ljudi kreativni, već im je pruženo povjerenje da svoje kreacije preko Interneta oblikuju u realnom prostoru i tako sudjeluju u stvaraju niza transformirajućih oblika. Povlašteno pravo umjetnika da stvara umjetnost je dokinuto, umjetnik je taj koji osigurava koncept, z priliku za realizacije prepusti drugima. Trg zamjenjuje galerijski prostor, postaje mjesto koje u konkretnom prostoru simbolički povezuje lude sa svih strana svijeta. Publika također nije klasična, galerijska, nju čine svi stanovnici Mexico Citya.

"Happy Doomsday" naziv je kompjuterske interaktivne instalacije Nizozemca Calina Daza koja je zasigurno privukla najviše pažnje na ovogodišnjem festivalu. Riječ je o radu strukturiranom po principima kompjuterske igre koja se sastoji od nekoliko nivoa. Da biste se u ovoj igri kretali kroz virtualni svijet projiciran na velikom platnu, morate angažirati čitav tijelo, za što vam služe fitness sprave koje su spojene s kompjuterom. Umjesto pomicanja miša, ovdje je za virtualno kretanje potrebno stvarno kretanje. Trebate se malo pomučiti, no fitness sprave su i važe proteze za kročenje virtualnim svijetom. Kad njima ovladaju, dva igrača mogu upravljati tim komandama za kretanje kroz virtualni 3D prostor projiciran na dva velika platna. Dva igrača prolaze kroz različite nivoje kojih ih upoznavaju s ratovima na tlu Europe i kulturom militarizma koja je utkana u kodove europske povijesti.

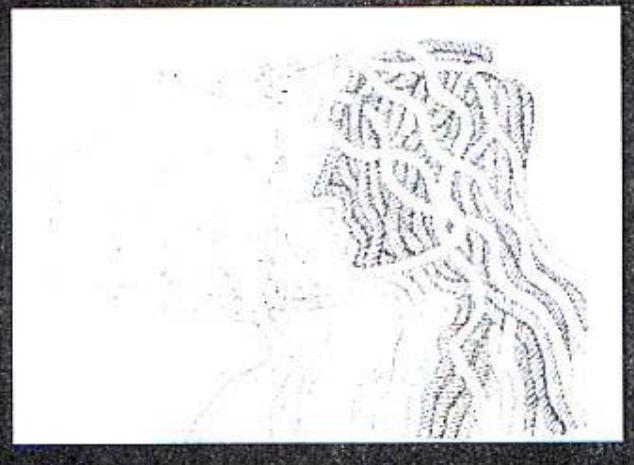
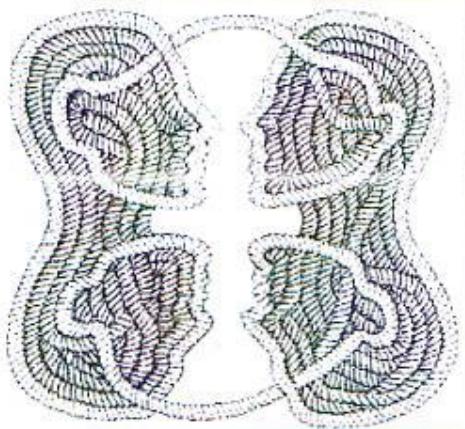
Igra je koncipirana tako da obja igrača mogu dobiti ili izgubiti. Oni su vojnici države koju odaberu i educiraju se o povijesti ratovanja. Premda je riječ o simulacijama, ne zaboravimo da se kompjuterske simulacije koriste pri obuci vojnih pilota. Uostalom, ni kompjuterske igre ovog tipa, a ni sami kompjuteri ne bi se ni upola toliko razvili da vojna tehnologija nije unapredila kompjutere i kompjutersku animaciju koristeći ih za tehnološku podršku sistemima izviđanja, obrane i napada. Fitness sprave vam omogućuju da budete u formi za "Sretan sudnji dan", kako glasi naziv ovog rada. Unatoč tome što je privukao veliku pažnju, pitanje je koliko ih je imalo strpljenja da producira sve nivoje ovog rada kojeg baš i nije lako igrati. No, "Happy Doomsday" je toliko efektan da bi žiri "Festivala" gudio promašio da mu nije dodijelio jednu od nagrada.

TEMA BROJA: ILUSTRACIJA

Ilustracija (lat. *illustrare* = osvijetliti, razjasniti) je u najširem smislu tumačenje komentarima, primjerima i slikama. U likovnim umjetnostima ilustracija je najčešće tumačenje pojedinih dogadaja i običaja (tekstovno oblikovanih) likovnim izražajnim sredstvima, za razliku od iluminacije koja ima dekorativnu funkciju. Ilustracija je slikovni prilog književnom djelu. Prve ilustracije su minijature iz antičkih rukopisa i rukopisa Srednjeg vijeka. Široj primjeni doživljava otkrićem tiska i reproduktivne grafike, čijim se razvojem, pored drvoreza, umnožava i u drugim tehnikama. U početku su to bili bakrorez, bakrops, ksilogravira i čelikorez, a kasnije litografija. Izumom fotografije ove tehnike su zamijenjene fotomehaničkim tehnikama, iako u praksi grafičara manuelne (ručne) tehnike i dalje ostaju česti primjeri. Ilustracija je naročito popularizirana u XIX. i XX. stoljeću, uglavnom periodikom (dnevnicima, tjednicima, mjesecišcima), pa je u posebnom smislu ilustracija posebna vrsta periodike u kojoj slikovni materijal zauzima većinu prostora.

PRIČA O ĆVOROVIMA

Nikola Skokandić, prof.

ALAN LEE U SVIJETU VILA I VILENJAKA

Još kao dječak britanski umjetnik Alan Lee (rođen 1947.) bio je uvućen u stare priče, magije, grčke mitove, legende. «Jasno se sjecam svog prvog susreta s mitom», izjavio je jednom «i odmah sam postao zanesenjak. U roku od nekoliko mjeseci pročitao sam sve knjige o mitovima, legendama i folkloru.»

Nakon završene umjetničke škole «Ealing» počeo je ilustrirati knjige, a radio je i reklame i filmove. U to je vrijeme svoj londonski studio dijelio s brojnim umjetnicima, a najviše je suradivao sa slikarom Brianom Froudovim, istomišljenikom i čovjekom zanesenim mitovima i legendama. Njihov zajednički rad najbolje se vidi u ilustriranju knjige «Vile i vilenjaci» (objavljeno 1978.) koja proučava i istražuje bogatu tradiciju vilinskih predaja s britanskih otoka. Dosežući prošlost, oni su stvarali moderne prikaze bića, simpatične male krilate duhove, vile, zemljane, uveli su nas u mističnost i bajkovitost prošlosti, otkrili nam šarmantnu kapricioznost mističnih bića i uvjerili nas u neuobičajenu snagu prirode. Zar nas onda čudi što je ovo djelo postalo bestseller i kult knjiga za čitavu generaciju umjetnika, pisaca i filmaša?

Nakon «Vila i vilenjaka» Alan i Brian su se s obiteljima nastanili u Devonu, gdje je slikevitost krajobraza ostavila duboke tragove na Alanova maštu i inspirirala ga zanimljivim linijama, tonovima i formama prirodnog svijeta. «Dartmoor sadrži tako bogate varijacije krajolika, uzburkanih rijeka i svijenih stabala koliko bi moje srce moglo poželeti. Kada

promatram rijeku, osjećam da bih je mogao slikati čitav život», izjavio je Lee.

A zatim je Lee započeo rad na velikom

projektu inspiriran velškim mitom "Mabinogionom". 1982. izlazi «Dragons dream» s možda najboljim Alanovim ilustracijama. Potom se nižu ilustracije knjiga: «Castles», «Merlin's dream» i dvije slikovnice za djecu «The Mirrorston» i «The moon revenge». 1988. započeo je raditi ilustracije za čuvetu knjigu «The Lord of The Rings» i ponovno oduševio nove generacije. 1992. ilustrira nova izdanja «Ilijade» i «Odiseje» za što je morao proputovati Grčkom naoružan fotoaparatom i blokovima za skiciranje. Rezultat je bio fantastičana vizija magične Grčke, zemlje koja je uvek bila na pola puta između mita i povijesti,

između Homerova svijeta i Bogova.

Tijekom ovih godina Lee je izlagao širom svijeta i radio na dizajnu filmova s magičnim motivima, kao na primjer «Legenda» i «Viking Erik». Danas je Alan Lee jedan od najboljih suvremenih ilustratora knjiga, umjetnik koji je zasluzio ne samo poštovanje svojih kolega (Artura Rockhama i Edmunda Dulaca, najpoznatijih ilustratora britanskih zlatnih godina ilustracija), već je osvojio i svjetsku prestižnu nagradu «Kate Greenway».

A što o svom radu kaže Alan Lee?
«Volim akvarel sa što manje skica, volim nepredvidivost koja je pod utjecajem vlage i gravitacije smještena u neotopljenu površinu papira. Nad drugim tehnikama imate veću kontrolu, odgovorni ste za svaki potez na papiru, ali s akvareлом, vi ste u razgovoru s bojom, odgovarate jedno drugom naizmjenično. Grafika je kao i akvarel, ima nepredvidiv element. Ovo ohrabruje intuitivni odgovor, spontanost koja dopušta magiji da se dogodi na papiru. Kada započinjem ilustraciju, obično

Nastavlja se na str.24

UMJETNOST JE KOMUNIKACIJA IZMEĐU BOGA I ČOVJEKA

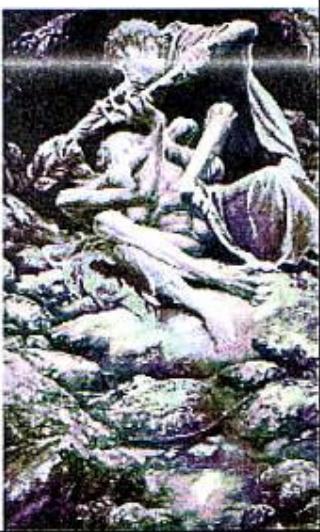
Za ART list pripremila Suzana Budimir, prof.

dogoditi na papiru. Kada započinjem ilustraciju, obično nadogradujem male skice, zatim pravim veće skice poduprte studijima modela, obično prijatelja, ako lik ima veliku ulogu u slici. Kada dosegнем fazu kada slika izgleda dovoljno dobro, prenosim je na papir za akvarel, ali je volim ostaviti što je više moguće nedovršenu prije nego počnem nanositi boju. Ovo dopušta unutarnju akciju tehnike sa samom sobom, dijalog između mene i slike...»

Lee se nakon jednog posjeta Veneciji i Firenci vratio gotovo opijen renesansnom umjetnošću (Botticelli, Bellini, Da Vinci), ali priznaje svoju staru inspiraciju Rembrandtom, Breughelom, Hieronymusom Boschom, Albrechtom Dürerom i Turnerom. «...Njihov primjer uzdiže moj duh», kaže Lee, «potvrđuje moju vjeru da nas snaga slika pokreće i zadivljuje.» U slici on prepoznaje komunikaciju čovjek-Bog, ali ni uloga prirode nije zanemariva. «Za nacrtati stablo treba posvetiti jaku i blisku pažnju svakom djeliču stabla u činu poštovanja, ne samo stabla i zemlje, nego i ljudske povezanosti s njima... Snaga mita i moć umjetnosti imaju magičnu sposobnost - povezuju ljude i prirodu... Mitovi nam kazuju što nam je zajedničko sa svakim drugim ljudskim bićem, bez obzira na to iz koje kulture dolazimo, bez obzira u kojem stoljeću živimo...»

MITOPOETI

WENDY FROUD

Wendy Froud, kiparica, dizajnerica, kreatorica lutaka za film i TV, rođena je u Detroitu, Michigan, u umjetničkoj obitelji. Počela je praviti lutke već u ranom djetinjstvu koristeći najjednostavnije predmete. Najviše je voljela raditi one lutke koje nije mogla naći u dućanima. «Htjela sam biti dio čarobnog

kraljevstva, pa sam ga tako stvarala za sebe», izjavila je jednom.

Tijekom srednjoškolskog i fakultetskog obrazovanja (studij tekstila, nakita i keramike), svoju kreativnost usmjerila je na područje drame i glazbe. Dobila je posao za filmove «The Dark Crystal», «Labirint» i «Ratovi zvijezda», a njene lutke su oduševljavale sve one koji vole «The Muppet Show» i «The Muppet Show Movie».

Na nju su najviše utjecali engleski slikari «prerafaeliti», viktorijanski kipar Alfred

Gilbert, bečki slikar Gustav Klimt, ilustratori bajki iz engleskih zlatnih godina i francuski ilustrator bajki Adrienne Segur.

Wendyni radovi izloženi su u

Wendy nji radovi izloženi su u galerijama i muzejima širom svijeta, a njene skulpture svake se godine postavljaju na godišnjoj izložbi «Mitoški vrt» (Mythic Garden) u Devonu.

Wendy se okušala i u pisanju djela inspiriranih mitološkim temama. Njena prva knjiga (tiskana 1999.) naslov ljeta je «A Midsummer Nights Faery Tales». Naravno, i ona je namijenjena djeci, a inspirirana je svjetom vila i vilenjaka. Knjiga je čak uvrštena je u antologiju mitoloških i crotičnih priča.

Sa suprugom Brianom Frondom, Wendy je svoj dom pretvorila u svijet čarobnih figura u kojem je Brian slikao vile i gobline, a Wendy je iste likove izradivala trodimenzionalno od sadre, smole, pera, lišća itd.

Ovi umjetnici, inspirirani mističnom i klasičnom literaturom, narodnom predajom i mitovima, stvorili su fantastična maštovita likovna djela i izlagali su širom svijeta.

Želite li saznati više o mističnom svijetu Wendy Froud, posjetite the World of Froud Web site.

Jelena Zdravković, 3.b

PRIPOVIJEDUĆI PRIČE

Charles Dana Vess i prijatelji

Prije sto godina grupa engleskih

umjetnika usprotivila se striknim viktorijanskim načelima koja su sputavala ondašnje umjetnike. Ti mladi buntovni slikari okrenili su se od biblijskih i klasičnih motiva i počeli oslikavati keltske mitove, mnoge legende, bajke i romantičnu poeziju, koristeći boje i simbole koje su viktorijanski kritičari smatrali presvijetlima i sirovima. Ignorirajući te kritike, ovi slikari donijeli su slikovitost drevnih magičnih priča u galerije likovnih umjetnosti i muzeje. Umjetnici kao William Morris, Charles Ricketts i Charles Shannon pretvorili su takve priče u izvanredne ručno tiskane knjige. Akvarelisti, kao Arthur Racham i Edmund Dulac, proizveli su predivne ilustracije za dječje zbirke bajki, dok su Phoebe Traquair, Arthur, Giorgie Gaskin i ostali umjetnici pokreta «Arts & crafts» te iste priče pretvorili u murale, bojano staklo, rad na metalu, tekstil i keramici. U narednim godinama ovi umjetnici postali su pravi velemajstori. Na svojim raznolikim poljima, prkosći bremenu vremena, danas nas još očaravaju. Usprkos općoj pretpostavci da moderna umjetnost ima neke bitne tabule, ipak postoje teme i sredstva za koja se očekuje da bi ih «ozbiljan» umjetnik trebao izbjegavati.

Danas se neki slikari koriste čak stripom za ilustraciju legenda i bajki.

Jedan od njih je Charles Dana Vess. Takav rad mogli bi neki kritičari krivo protumačiti kao pop - kulturu ili komercijalnu umjetnost. Spajajući mitski i folklorni materijal, ovaj umjetnik održava mit živim, stvarajući sam svoju umjetnost.

Neki umjetnici su svoju kreativnost pokušali izraziti i kroz druge medije. Jedan od njih je Iain McCaig, umjetnik čiji je život dugo bio posvećen priopovijedanju priča upotrebljavajući širok domet medija da bi oživio čarobne priče, mitske vizije i snove. Ilustrirao je knjige, pisao scenarije, dizajnirao i režirao filmove i animacije, podučavao i poticao mnoge umjetnike da rade u tom pravcu. U njegove zasluge za područje filmskog dizajna uključujemo filmove «Frankenstein», «Hook», «Intervju s vampirom» i mnoge druge. Nedavno je bio glavni dizajner za novi dio filmskog ciklusa «Ratova zvijezda». No tu su i umjetnici na izdavačkom polju, koji različite bajke prate svojim slikovitim ilustracijama. Thomas Canty je u zadnja dva desetljeća postao jedan od najuspješnijih umjetnika na tom području. Njegov sjajan rad očrtava ŽIVOT predan izričaju romantičarskih

Nastavlja se na str.26

umjetnika na tom području. Njegov sjajan rad očrtava život predan izričaju romantičarskih ideaala kroz knjige moderne umjetnosti. Držeći glavnu riječ u unikatnom stilu književne ilustracije. Tomova umjetnost imala je jak utjecaj na izgled fantazijske fike, bojajući snove generacije čitača čarobnih priča.

Pojavljaju se i zanimljivi umjetnici poput mlade engleskinje Virginije Lee, čiji rad, bogat crtanim simbolima preuzetima iz mita, narodnih priča i bajki, može biti korišten za izražavanje teme preobražavanja. Njezine slike i crteži žene-životinje, žene-stabla i snovima proganjene mlade djevojke opisuju duboke veze između života žene i prirodnih krugova. Virginija je i kiparica. Njene skulpture su, kao i slike, magične, nerealistične i jedinstvene, sadržavajući blagi humor. Svoj rad objašnjava kao rad inspiriran temama o preobražavanju u narodnim bajkama.

Koristeći svoj talent na području mističnih bajki, priča i mitova, ovi umjetnici pretvorili su riječi u slike i uveli nas u svoj vlastiti likovni svijet bajki i mističnih priča. Bajke su pronašle svoje ponovno budenje u slikama, skulpturama, pa čak i u stripu i drugim medijima...

Ana Marin, 3.b

Virginije Lee

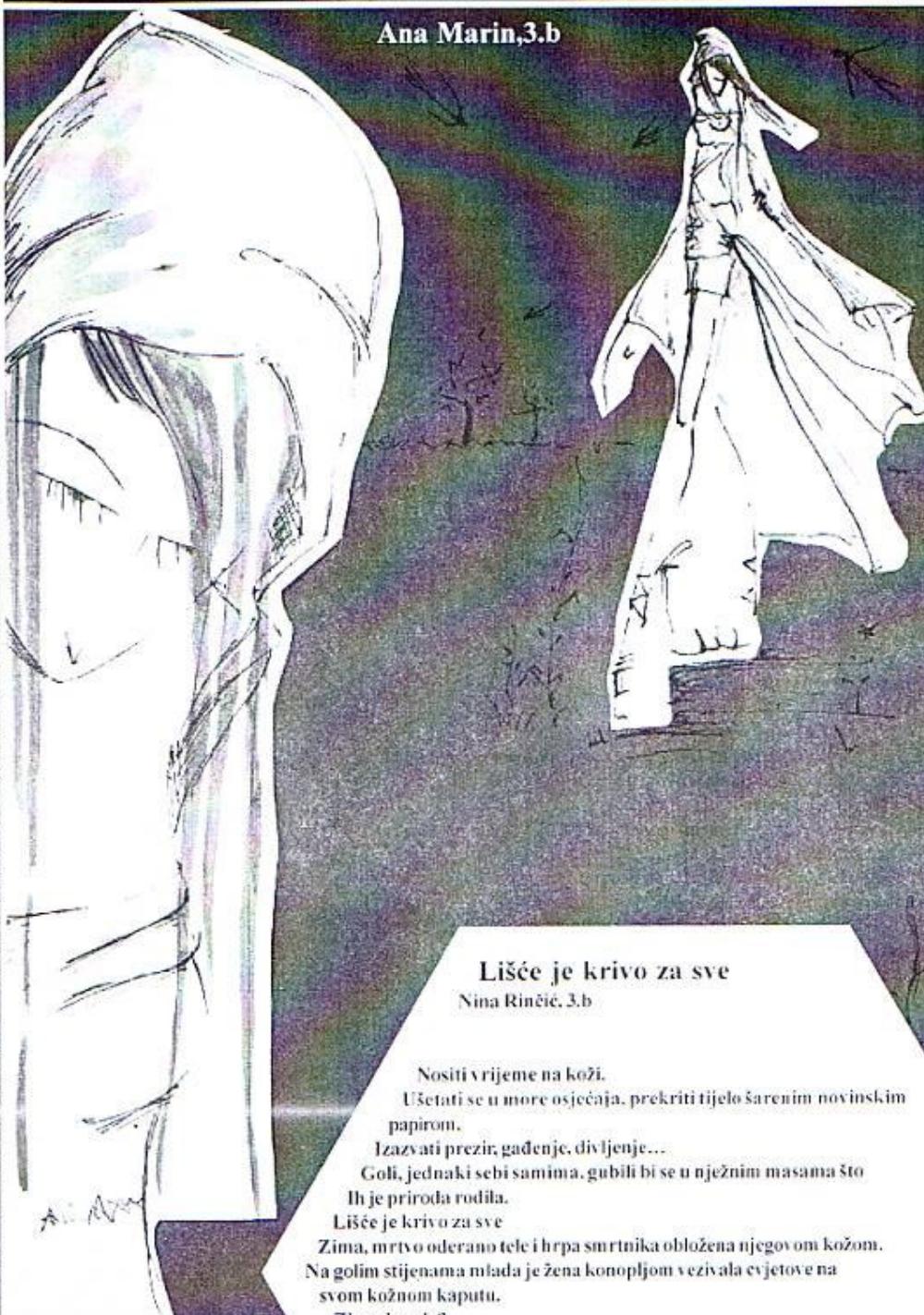
Thomas Canty

Charles Dana Vess

Ana Marin, 3.b

Lišće je krivo za sve

Nina Rinčić, 3.b

Nositi vrijeme na koži.

Užetati se u more osjećaja, prekriti tijelo šarenim novinskim papirom.

Izazvati prezir, gađenje, divljenje...

Goli, jednaki sebi samima, gubili bi se u nježnim masama što

ih je priroda rodila.

Lišće je krivo za sve

Zima, mrtvo oderano teli i hrpa smrtnika obložena njegovom kožom.

Na golim stijenama mlada je žena konopljom vezivala cvjetove na svom kožnom kaputu.

Zbog dosade?

Ne, već da ubije monotonom sliku, da bude zamijećena u društvu onih najsnaznijih.

A ja sam samo stablo što skinut će svoje lišće kasno u jesen, osušit će ljeti.

samo ogledalo u davno izgubljenu prošlost.

A kolektiv se guši na izlogi izgubljene mladosti.

ČITALI SMO MARCELA PROUSTA

odabrala Marica Butina, prof.

...podsjeća me na buđenje iz noćne more

Anita Dajak, 4.b

"... spavajući nisam bio prešao razmišljati o onome što sam malo prije pročitao, ali to je razmišljane postalo malo neobično; činilo mi se da sam ja sam ono o čemu je govorilo djelo..."

Pa on sve tako detaljno opisuje i daje tonu podataka da mi se čini da sam ja u njegovom djelu ili da gledam neki film koji ništa ne skriva od gledatelja.

"Kad bih se usred noći probudio pa više nisam znao gdje sam, ostao bi u meni samo praošnovni osjećaj postojanja kakav možda drhturi u dnu bića neke životinje; bijah goliji nego pečinski čovjek."

Ovo me baš podsjeća na buđenje u vrhuncu noćne more, pogotovo ako je potpuni mrak (jer me prva poznata stvar koju ugledam odmah vraća u svijet kojem pripadam). Nema većeg šoka: u tom trenutku ostaje samo strah koji me i probudio.

"Ta je sobica služila za jednu drugu, specijalnu i vulgarnu svrhu ... jer sam se jedino u njoj smio zaključati i prepustiti onim svojim poslovima koji su zahtijevali nepovredivu samoču ..."

Da bar ja takvo nešto imam: osuđena sam čekati da svi nestanu iz stana i prepuste ga meni i mojoj slobodi.

"Neka vam nebo uvijek ostane plavo, mlađi moj prijatelju; pa čak i u ono doba, koje za mene sada nastupa, kad su žume već crne, kad noć brzo pada; tješit će vas kao i mene kad pogledam na onu stranu gdje se nebo plavi."

Eto, tek tako, bez objašnjenja, sličica optimizma.

...kao da tonem u svemir

Nina Perić, 4.b

Već me naslov njegovih romana *U traganju za izgubljenim vremenom* potaknuo na razmišljanje. Svaki čovjek određeno razdoblje svoga života provodi u traganju za prošlim, izgubljenim vremenom pokušavajući zamisliti drugačiji razvoj neke situacije ili jednostavno analizirati stvarnu. No to nije najsjretnija okolnost jer čovjek može provoditi i previše vremena u razmišljanju, čak i toliko da mu je teško razlučiti prošlost od sadašnjosti pa postoji opasnost da prošlost proguta sadašnjost. Čovjeku je prošlost katkad bijeg od sadašnjih problema: prisjeća se djetinjstva kad su se problemi, koji se sada čine beznačajnim, tada činili velikim i nepremostivim. U tom slučaju prošlost pomaže sadašnjosti – čovjeku daje utjehu da možda njegove sadašnje nedace i nisu tako velike te da on to sve preuveličava kao što je to činio nekad, u djetinjstvu.

"A vani su i stvari, činilo se, bile ukočene u nijemoj pomjci da ne smetaju mjesecući koja je svaki predmet udvostručavala i povećavala izbacujući pred njih njegovu sјenu koja je bila gušća i stvarnija od tog samog predmeta te je tako u isti mах istanjila i proširivala krajolik ..."

Proust je od riječi stvarao sliku, glazbu, kazališnu predstavu, film, arhitekturu; sve umjetnosti stapanju se u jednu i tkaju savršene rečenice.

"Teška neizvjesnost, kao i uvijek kad duh osjeti da je prostraniji od same sebe; kad je onaj koji traži i sam cijeli neistražena zemљa u kojoj mora tražiti ..."

Kad sam ovo pročitala, oblio me osjećaj kao da piše o meni. Vrijeme koje provodim sa svojim mislima nikad nije bačeno zaludu, nikad nije istrošeno i otrcano, uvijek pronalazim nešto neotkriveno, zanimljivo. Katkad imam osjećaj da sam u labirintu bez slijepih ulica, kuda god krenem neće me zaustaviti zid, mogu skakati iz misli u misao čiji se slijed neće zaustaviti – kao da tonem u duboki svemir kojemu nema kraja...

Prouste, cigarete su ti ostale kod mene
Katarina Marović, 4.b

"... onda bi nesavršenstvo njezina tijela izgubilo svaku važnost pa tako i to je li ono više-manje kao bilo koje tijelo građeno po Swannovu ukusu jer je postalo tijelo one koju on voli te će od sada biti jedino koje će biti kadro zadati mu radosti i muke ..."

Jer tada njezino tijelo nisu više gledale njegove oči, već njegovo srce. A srcu nije bio važan izgled, srcu je važno nešto drugo, nešto što se ne može objasniti – to se ili osjeti ili ne osjeti. Zbog srca drhtiš pod pogledom nekih plavih očiju iako si do tada uporno govorio da najviše voliš crne.

"...svjetlijke ... te su u gotovo noćnom sutoru toga završetka zimskog popodneva ponovno dočaravale trajniji, ručičastiji i čovečeniji zalazak sunca – navodeći možda na sanjarenje ponekog ljubavnika na ulici koji se zaustavio pred tajnom koju su u isti mah otkrivala i sakrivala obasjana stakla."

Koliko puta gledaš zalazak sunca i poželiš da ti trenuci traju vječno. To su trenuci u kojima se nalaze svi tvoji snovi koje se bojis izreći na glas, ali ih pogledom odaješ suncu koje je na samrti. Ali u trenutku smrti ono se ponovno rada na nekom drugom kraju svijeta i možda nekome otkriva tvoje snove. A ti se dižeš s klupe jer je pao mrak i odlaziš kući. Kući nalaziš samo bliju sliku sna – svjetlijku. Ona je čovečenja (napravljena ljudskom rukom) i trajnija, ali čovjek ipak više cijeni božanske trenutke koje je proživljavao na oronuloj klupi u samoći dok su mu tijelom prolazili trnci i hladnoće,

"... u vrlo rijedak primjerak koji je promatrao sad s poniznošću, duhovnošću i nesebičnošću umjetnika, a sad s ponosom, sebičnošću i osjetilnošću sakupljača umjetnina."

Većina umjetnika ne voli kolecionare umjetnosti. Odakle pravo jednom kolezionaru da prosuduje koliku vrijednost ima jedna duša? Kolezionar sliku želi posjedovati, želi se njome hvalisati, a sebično je čuvati u sefu. Je li on uopće svjestan da je slika komadić nečije duše koju on zapravo nikad neće u potpunosti posjedovati? Jer slika će uvijek biti samo umjetnikova, odraz njegove duše, njegovog stanja. Koliko god umjetnici prezirali kolezionare, oni će na njih uvijek gledati s divljenjem i žalosću što nisu poput njih, što nemaju njihovu hrabrost. Posjedujući slike misle da su i oni dio toga svijeta – ali zavaravaju se.

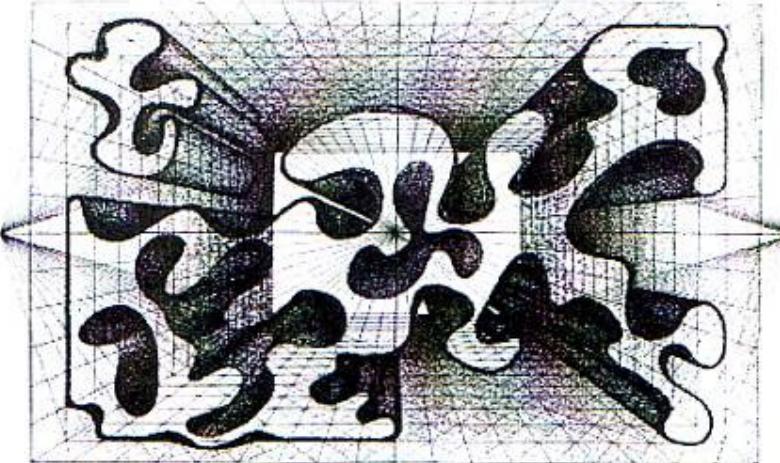
"Bio je zaista primuđen ustanoviti da u ovoj istoj kočiji nije više isti i da nije više sam, da se tu s njim nalazi neko novo biće, slijepljeno, sraslo s njime, kojega se možda neće moći otresti, prema kojemu će morati biti obziran kao prema gospodaru ili kao prema nekoj bolesti. A ipak, od samog časa kad je osjetio da mu se novo biće tako priljubilo, vlastiti mu se život činio zanimljiviji."

Probudiš se. Shvatиш da si zaljubljen. Ustaneeš iz kreveta i u kupaonici doživis šok: odraz koji te gleda iz zrcala nisi više ti. To je netko drugi. Dode ti da skriknesh, ali se ipak suzdržiš jer bi mogao nekoga probuditi. Gleda te netko tko još uvijek vjeruje u ljubav. Tom odrazu je i u hladnom zimskom danu proljeće, i sivo nebo puno oblaka njemu je vedro i plavo. Ne, to ne mogu biti ja. Ja za ljubav imam definiciju: "Svi mi iskoristavamo jedni druge i to nazivamo ljubavlju, a nemogućnost da se medusobno iskoristavamo nazivamo mržnjom." Ali ipak ...

"... Swann je naime zaboravio kod Odette svoju kutiju za cigarete. 'Zašto niste zaboravili svoje srce? Ne bih vam dopustila da ga uzmete natrag.' ..."

Proust polako odlazi. Moje misli koje su bile okupirane njegovim mislima postaju ponovno slobodne. Zbogom, Prouste, uskoro ćemo se ponovno sresti čim ti budeš htio pripaliti cigaretu i tad se sjetiš da ti je kutija s cigaretama ostala kod mene ...

Ivana Budimir - Bekan, 4.b

ČITALISMO MARCELA PROUSTA

odabrala Kristina Krnić

...kao da se nalazim u četvrtoj dimenziji

Ante Blažević, 4.a

"Kad čovjek spava, on posredstvom stvari oko sebe održava vezu sa satima, s redom godina i poretkom svjetova." Dok nisam ovo pročitao, nisam nikad razmišljao o trenutku svog budenja. Istina je da se često probudim usred sna i čim ugledam svoju sobu i sve u njoj, odmah znam gdje sam i da je šest sati i pedeset minuta i da je to što cijuće moj sat. No kada spavam negdje drugdje i kada me ne budi moj sat, neko vrijeme se osjećam izgubljeno, ne znam gdje sam, što tu radim, koliko je sati, koja je godina. Kao da se nalazim u četvrtoj dimenziji. Tko zna, možda to i je četvrta dimenzija u kojoj u jednoj sekundi naš mozak prevri milijun informacija da bi nas povezao s mjestom ili predmetom koji ugledamo kad se probudimo. U tom kratkom vremenu mi bivamo na tisuću mesta u različitim vremenima i s različitim ljudima.

.... kao što se dešava u onim trenucima sanjarenja usred prirode, gdje je ukinuto djelovanje navike i gdje su naši apstraktivi pojmovi odloženi na stranu, pa duboko vjerujemo u originalnost, u individualni život mesta na kojem se nalazimo..."

Proust svako naše djelovanje navike, sve ono što smatramo normalnim naziva apstrakcijom. Kada iz navike prodemo pored stabla, kada ga gledamo kao svako drugo stablo, onda je ono apstraktno. No ako pokušamo ući u deblo točno određenog stabla i disati njegovim listovima, ako pokušamo teći potokom koji šumi pored nas, ako pokušamo vidjeti neko mjesto kao nešto što postoji samo tu i samo u tom trenutku, onda ono više neće biti apstraktno.

...je li čovjek ponesen dušom ili duša čovjekom

Pinija Bulić, 4.a

"I u meni je mnogo toga razorenog i propalo, što sam vjerovao da će doviđeka potrajeti, a izgradilo se novo, radojući nove brige i radosti koje tada nisam mogao predviđeti, kao što su mi i one davnje brige i radosti danas postale teško razumljive."

Ponekad imam tako jake i jasne osjećaje za neke stvari koje se u tim trenucima čine tako vječnima, a onda se pojavi nešto novo i poremeti ono staro, kad naposljetku shvatim da onog starog više ni nema, ali uporno o tome razmišljam i razmišljam kako ću razmišljati o ovom novom kad i ono postane staro.

"Jer, iako čovjek ima osjećaj da je uvijek okružen svojom dušom, to ipak nije isti osjećaj kao da se radi o nekom nepomičnom zatvoru; prije će to biti kao da je čovjek njome ponesen u nekom neprestanom poletu kojim želi izaći iz njezinih granica i doseći izvanjsko, a pri tom osjeća neko obeshrabrenje zapažajući oko sebe vazdu isto zvučanje koje nije jeka izvana, nego odzvanjanje nekog unutrašnjeg titranja."

Što kad bismo mogli prijeći granice svojih duša i tako dosegnuti ono izvanjsko? Što bismo postigli pokušavajući dosegnuti ono "više" kad ni ono "niže" nikada neće biti istraženo do kraja? Jesu li geniji svjesni svoje genijalnosti? Jesmo li mi svjesni svoje beskrajne nutritine? Je li čovjek ponesen dušom ili duša čovjekom?

"Mi smo veoma daleko od toga da u posebnoj i osebujnoj fikcionomiji nekog novog pisca prepoznamo onaj model koji u našem muzeju općih pojmoveva nosi ime 'veliki talent'. Baš zato što je ta fikcionomija nova pojava, držimo da nije posve nalik na ono što zovemo talentom. Radije govorimo o originalnosti, čaru, istančanosti, snazi; a onda jednoga dana opazimo da je baš sve to talent."

Iako se prije teško i sumnjičavo prihvatačno novo, danas je često obrnuto upravo zbog prijašnjih dilema. Zato se danas često griješi priznavanjem nekih djela samo zato što su nova i što su, eventualno, djela budućih priznatih individualaca. Odaju se počasti i priznanja velikim djelima u kojima se uistinu ne vidi ni trunka genijalnosti, umijeća, čara, istančanosti ili snage, što je sve bilo očito kod onih „klasičnih“ umjetnika, ali i onih genija u pravom smislu riječi, jedva priznatih samo zbog toga što su bili ispred svoga vremena.

Život sastavljen od sjećanja

Jadranka Kljajić, 4.a

"Uopće, naše tugevanje povodom smrti moje tetke njoj se nije nimalo svidalo: nismo dali veliku pogrebnu večeru, nismo pazili da nam glas nekako posebno zvuči kad o njoj progovorimo, a ja sam čak kadšto i pjevuo."

Ovo me asociralo na mene. Svaki smrtni slučaj u obitelji doživjela sam na neki čudan način koji ostali članovi moje obitelji nisu nikada uspjeli shvatiti. Kad god bi mi priopćili vijest takve vrste, ja bih se ponašala kao da su mi rekli: "Sad ćemo ručati." Ponekad se osjećam odvratno zbog toga, ali mislim da svatko doživjava smrt na svoj način. Ja, na primjer, to trebam najprije probaviti da bih počela žaliti za osobom o kojoj se radi.

"Satima nepomično stojim pred zvonikom, kučajući da se sjetim, osjećajući na dnu svog bića kako zemlje otore zaboravu izranjuju iz dubine u koju su utonule, te se iznova izgradju."

Možda glupo, ali ovom se čovjeku cijeli život sastoji od sjećanja. On se trga ne bi li se prisjetio cijele prošlosti. Počinjem se pitati čega će se prisjećati kada se sjeti svega. Možda će se prisjećati kako se prisjećao?!

"Jer, kako kažu, nisam imao dovoljno dara za opoznajanje da bih odvojio pojам od njegovih posebnih obojenja."

Onaj tko je ovo rekao morao je biti ludi od Prousta jer on uistinu ima i višak dara za opoznajanje.

Šok knjiga!

Vinka Marinković, 4.a

"Čak i na razini najbeznačajnijih stvari u životu, niko od nas nije biće posve dovršeno u materijalnom smislu, istovjetno za sve koji ga poznavaju, da bi svatko tko se za nas zanima mogao o nama sve saznati, kao kada potpisnik ugovora sve sazna o svojim obavezama citajući ostaviteljevu oportku. Ne! Naša je socijalna osobnost kreacija onih koji nas onako ili ovako vide u svojim mislima."

Svaki je čovjek osoba sama za sebe, potpuno originalna i različita od drugih. Svi mi imamo svoje tajne, viđenja i razmišljanja koja se nalaze duboko u nama i koja često drugi ljudi nikada ne saznaju. Svatko živi dva potpuno različita života: jedan u izvanjskoj stvarnosti, u kakvoj ga vide njegovi poznanici, a drugi život je stvarnost koja se nalazi u našoj glavi, život koji poznajemo samo mi koji ga gradimo i stvaramo. Taj život koji živimo u sebi, iako ga ne možemo opipati, mnogo je stvarniji, doživljavamo ga jače i potpunije. Živimo u svemiru čija su vrata otvorena samo za nas. Mi nismo slika koja daje točnu predodžbu na prvi pogled. Nismo knjiga koja se može lako pročitati. Potrebno je puno promatranja i čitanja da bi se mogli nazrijeti oblici naše prave osobnosti.

Dojam koji ljudi grade o nama najviše ovisi o tome koliko nas duboko poznaju. Ako nas nedovoljno poznaju, dobivaju iskrivljenu predodžbu o nama, postajemo kreacija njihova umra koja nastaje sudaranjem dvaju života, naših i njihovih, i stvarnosti.

"Shvatio sam tako da su ove latice, koje su sada cvale u ljekarničkoj vrećici, prethodno poklanjale svoj miris proljetnim večerima... Uskoro će cvijeće biti čaj koji kipi."

Ovdje se Proust dotiče vjećne teme - prolaznosti. Zaustavio se na cvijeću. Prekrasno i veličanstveno cvijeće, koje je poklanjalo svoj miris večerima i proljeću davalo atmosferu, sada blijedo i osušeno leži u vrećici, da bi konačno završilo kao šalica čaja.

Isto se događa i sa čovjekom. Mladost i svježina pretvaraju se u starost i onemoćnost, da bi konačno završio kao gnijoz zemlji. To nas tjera da se sjetimo koliko smo nemioni u pogledu smrti, svjesni da je ne možemo izbjegći, svjesni prolaznosti.

"Oh, koliko sam puta u duhu vidi veslača kako odbacuje veslo, liježe cijelim tijelom na dno barku, spušta glavu, pušta ladu da ploviti smanjeno hoće, ne vidi ništa drugo osim neba koje iznad njega lebdi, a na licu mu je predosjećaj sreće i mira."

Pred očima mi se stvorila slika veslača koji divljački i svom snagom, uz snažan urluk, baca veslo daleko od sebe, a ujedno je odbacio i sve svoje stege i predrasude. Skupio je snage da živi na sav glas, onako kako on hoće. Uživa izvornu ljepotu života, čist, stvaran i istinski život, sretan što je odbacio okove licemjerja i laži... ali nije svjestan da će uskoro vjerojatno doći u brzac iz kojeg se bez vesla ne može izvući.

Proust. Njegovo ime u mojoj glavi odjekuje dugo. To nije samo pročitana knjiga, za mene je to šok. Njegova razmišljanja su moja, stvari na koje obraća pažnju iste su one pred kojima se i ja zaustavljam. U Proustu nailazim na suborka, saveznika, on postaje moja opsesija.

Buljim u bijeli papir sa sivim crtama i razmišljam: što bi on rekao za taj papir. Bi li brojio crte? Ima ih dvadesetsedam sivih i dvije crvene.

Proust bulji u šalici čaja - Vinka bulji u šalici čaja. Proust gleda mušice, divi im se, smatra ih tvorcima glazbe - sada Vinka bulji u mušiću, prati njezin let i divi joj se. Zar je moguće da prije Prousta nisam primjećivala mušice, taj savršeni spoj prirode i dosade?

Prouste, hvala ti što si mi otvorio oči!

PREDSTOJI LI NAM BORBA S VJETRENJAČAMA ILI...?

Prije no što smo se *ivalile* u novinarsku zadaću i otišle u Multimedijalni centar na Dane splitskih knjižnica, *pronjuškale* smo malo po gradu, zavirile u izloge od Algoritma preko Naprijeda do Morpurgove knjižare na Pjaci. Zaželjeli smo da se i danas, usred kasne kišne jeseni, *potučemo* s ljudima koji u repovima strpljivo stoje pred knjižarama. No, udžbenici su davno kupljeni i nema nikoga tko bi se tukao za hit-knjige, nikoga tko bi čekao poznato književno ime da mu se potpiše na knjigu. Knjižare su nas dočekale prazne, prodavači su mehanički mijenjali cijene na knjigama i ne pogledavši nas. Tko još kupuje knjige? Svježe tiskani *Harry Potter* bezbržno se odmarao na polici... *Ljubav u doba kolere*? Kome je uopće još do ljubavi. *Peta gora* je samo dodatna gora problema koju bi trebalo prijeći...

A valja nama preko rijeke - do Multimedijalnog.

Prvi je dan smotre, *Zgučva*. Učiteljice i mališi. Predstavnici kulturnih udruga, knjižari i knjižničari, ravnatelji i novinari... I mi, razočarane tek stečenim dojmovima, naoštrene i spremne za borbu... S diktafonom u ruci. Pitale smo nekoliko posjetitelja može li Internet zamijeniti knjigu i hoće li knjiga kao medij opstati.

"Mora", rekao nam je jedan gospodin. "knjiga je duhovna potreba koja mora biti zadovoljena. Internet je za knjigu isto što je sintetika za vunu."

Na to se umiješala jedna djevojka: "S internetom ne možeš ići u krevet, a s knjigom možeš..." Moglo se ovo i drugačije protumačiti, ali nećemo biti maliciozni.

Otvaranje priredbe. Svečani govor i obećanja ljeđnih dana za knjigu. Bajke! Tko još vjeruje u njih? I tko ih sluša, uostalom? Djeca? Više niti oni!

Šušur. Probijamo se do izložbenog prostora. Nekoliko splitskih srednjih škola napravilo je ogledne standove. *Light - motiv* je *Marul i njegovo doba*. Nikako se od Marula ne možemo odlijepiti. Priznajemo, on je zahvalna tema. Ali...

Srednje su škole bile nešto raznovrsnije. Trgovačka škola izložila je erteže novca iz vremena *oca naše književnosti*. Pomorska je izložila slike brodovlja iz renesanse. Graditeljsko-obrtnička je pokazala graditeljsko umijeće. Obrnička škola je *prilijepila* isprintane frizure iz Marulova doba, a Ekonomski škola pokazala je kako u svojoj knjižnici predstavlja i najavljuje novokupljene knjige, hit-knjige i sl.

A sve što smo vidjeli, gotovo sve, *skinuto* je s interneta i zalipljeno na kolor papir. I eto! Vrlo originalno, nema što!

A onda naletimo na nešto *skroz* drugačije. Škola likovnih umjetnosti se sa svima njima malo poigrala, provocirala čak i svemoćni internet!

Svoj su projekt nazvali *Nema samo računalo memoriju* i donijeli na feštu stare fotografije na specijalnim staklima. Fotke su radene prije stotinjak godina u vrijeme kad nije bilo ni photoshopa, ni skenera, ni računala, ni printer-a. Prikazale su nekadašnji način prerade sirovina (vuna, pamuk), tehnologiju tkanja, izradu uzoraka i odjeće. Saznale smo da je *staklene fotografije* škola naslijedila iz nekadašnje Cesarsko-kraljevske obrtničke škole i da ih, uz još neke knjige i časopise, ljubomorno čuva u svojoj knjižnici.

Uz ovo, knjižnica Škole likovnih umjetnosti predstavila je i mapu radova učenice Ane Marin koja je dizajnirala odjeću inspirirana odjevanjem u doba renesanse. Eto, morali su *pokriti* i glavnu temu izložbe. Ipak, puno originalniji i kreativniji nastup nego što su to uradile druge splitske srednje škole.

I dok su se nekada ugledne obitelji ponosile stariim, rijetkim i vrijednim izdanjima, ex librisima, pozlatama u knjizi, danas se *surf-a, copy i paste*, danas *message-iramo*, isčitavamo www stranice...

"Volis li više čitati knjigu ili buljiti u računalu?", pitali smo jednog klinca koji je gledao demonstraciju učenika iz Prve gimnazije kako *surf-a* i pretražuje sve što o Marulu ima internet. "Ne znam, najviše se volim igrati na kompjūtu". Prijatelj do njega bio je iskreniji: "Nemam pojma di san doša!"

I danas se Don Quijote bori s vjetrenjačama!

Ej, knjige moja, prijedi kod drugoga. Tko zna? Ah, nitko ništa ne zna, rekao je pjesnik. Zna li internet? Ne zna ni on dok mu čovjek ne kaže!

Branka Ivelja, 3.b
Nina Rinčić, 3.b

KAKO PROCJENJUJEMO LJUDE

Ljubitelji Sherlocka Holmese fascinirani su njegovom sposobnošću da u vrlo kratko vrijeme donese sud o nekoj osobi. No, to nije specijalnost samo slavnog S. Holmesa, svi mi to činimo svakodnevno, procjenjujemo lude oko sebe. Procjenjujemo kakvi su, predviđamo što će učiniti i tražimo uzroke njihova ponašanja. Pri procjeni naše obitelji i prijatelja s kojima se družimo svakodnevno imamo dosta informacija, ali često donosimo sudove i o ljudima koje smo susreli tek nekoliko puta ili nikada.

Nažalost, istraživanja su pokazala da su naše procjene uglavnom netočne.

Sljedeća pitanja pomoći će vam da dobijete povratnu informaciju o tome što znate o ljudima:

1.Jako inteligentni ljudi često su fizički slabici i neotponi.

TOČNO - NETOČNO

2.Većina atletski razvijenih, nabildanih ljudi, ima ispodprosjecnu inteligenciju.

TOČNO - NETOČNO

3.Svi ljudi u Hrvatskoj rođeni su s istim predispozicijama za uspjeh.

TOČNO - NETOČNO

4.U prosjeku žene su nešto malo inteligentnije od muškaraca.

TOČNO - NETOČNO

5.Ljudi su ili izrazito introvertirani ("zatvoreni") ili izrazito ekstrovertirani ("otvoreni").

TOČNO - NETOČNO

6.Žene imaju bolje razvijenu intuiciju nego muškarci.

TOČNO - NETOČNO

7.Pušači godišnje imaju više dana bolevanja nego nepušači.

TOČNO - NETOČNO

8.Ljudi od četrdeset godina su inteligentniji od dvadesetogodišnjaka.

TOČNO - NETOČNO

9.Ljudi slabiji u intelektualnim aktivnostima bolji su u fizičkim.

TOČNO - NETOČNO

10.Ljudi visokih postignuća su i više skloni riziku.

TOČNO - NETOČNO

11.Kad su ljudi frustrirani, često postaju agresivni.

TOČNO - NETOČNO

12.Vrhunskim menadžerima više je stalo do novca nego do moći.

TOČNO - NETOČNO

13.Većina osoba zaposlenih u državnim poslovima boji se rizika.

TOČNO - NETOČNO

14.Većina menadžera je jako demokratična u načinu na koji nadzire svoje lude.

TOČNO - NETOČNO

Točne su samo dvije tvrdnje: br. 7 i br. 11, a sve drugo je netočno.

Evo primjera u kojima loša procjena može

utjecati na naš život:

- * procjena novog prijatelja kojega smo tek nedavno upoznali;
- * učenička procjena profesora (i drugog osoblja u školi) može loš utjecati na odnos prema nastavnom predmetu ili školi uopće (npr.: ne svida mi se profesor pa mi se ne svida ni predmet);
- * profesorova procjena učenika (npr.: neuredno odjeven učenik sigurno je i loš učenik);
- * loša procjena kandidata prilikom neke audicije.

Ljudi se ne ponašaju prema tome kakva stvarnost doista jest, nego prema tome kako oni opažaju (doživljavaju) tu stvarnost. Tako, npr. jedan učenik može svog profesora opažati kao poštenog i sposobnog, a drugi za istog profesora kaže kako je nesposoran i nepošten. Kakav god da je profesor, učenici će se prema njemu ponašati prema tome kako ga opažaju, a ne prema tome kakav on doista jest.

Mnogi čimbenici djeluju na to što ćemo i kako opažati, a svi se mogu podijeliti u tri skupine:

- * pogreške koje idu na dušu samog opažača;
- * pogreške koje uzrokuje osoba koju opažamo;
- * vanjske okolnosti.

Što ćemo opaziti ovisi o našim potrebama, motivima, emocijama, vrijednostima, gledištima i iskustvu. Pri tome često vjerujemo u sljedeće:

- * tko laže taj i krade;
- * kakav prijelu takav pri djelu;
- * osobine ličnosti povezane su s tjelesnim izgledom (plavuše su glupe i sl.);
- * osobine ličnosti povezane su s horoskopskim znakom.

Sve gore nabrojeno su predrasude.

Ako već ne poznajete osobu i situaciju dovoljno dobro za pravilnu procjenu, onda radite izaberite pozitivnu procjenu i krenite s pozitivnim predznakom.

Izvod iz knjige "Kako izbjegći pogreške u procjenjivanju ljudi", Zagreb, 1999.

Digitalna fotografija by foto odjel

ZAŠTO SAM SE UPISAO U OVU ŠKOLU

ŠKOLA KOJA PRUŽA PRILIKU

Boris Veronika, 1.b

Satima razmišljam što da napišem i ništa pametno ne mogu smisliti. Otkad znam za sebe bolje govorim slikom nego riječima. Možda je upravo to razlog zašto sam ovdje. Da sam znao bolje pričati, možda ne bi bilo toliko nesporazuma između profesora i mene u prijašnjoj školi.

Mislim da nisam stvoren za krute kalupe, a za ovu školu sam čuo da je vode ljudi koji su prijatelji učenicima, a ne strogi autoriteti. Čuo sam da pomažu učenicima da otkriju svoje talente i razviju ih pa se nadam da će i ja ovdje steći osjećaj da vrijedim i da mogu stvari napraviti kako treba.

Volim crtati i mislim da imam za to smisla, iako bi vam moj osnovnoškolski profesor iz likovnog rekao drugačije. On bi vam rekao da nisam ni za što kao i ostali, a ja se nadam da će mi ova škola pružiti prostor i priliku dokazati da to nije tako.

GOLA ISTINA

Ivana Mrden, 1.b

Zašto sam se upisala u ovu školu
reći ću vam sad istinu golu:
vidjela sam jednom slikara gdje slika
na bijelom platnu nasmiješenog bika.
Vraćajući se kući s kesom punom zelja
shvatila sam da to je i moja najveća želja.
Želim biti slikar i držati paletu
i crtati bikove po cijelome svijetu.
Zaboravivši brzo na vrućinu i buku,
uzela sam gumiču i olovku u ruku.
Crtala sam bikove kako pasu travu,
crtala sam teliće i majku im kravu.
Sva su djeca u vrtiću pohvalila moje krave,
samo je tetă rekla: "Time se pravi slikari ne bave."
Iako me njenо nerazumijevanje još u sreće bode,
svi me putovi prema ovoj školi vode.

UMJETNOST JE...

Mjesecina, ali ne na nebuh, već na
površini gdje je netko sasvim
slučajno pobacao komadiće duše.
Vilma Reljić, 1.a

Umjetnost je stvaralaštvo kojim se
ljudi koriste da bi izrazili sebe.
Danijel Ožaković, 1.a

Umjetnost je najljepši doživljaj
stvarnosti.
Vedran Sardelić, 1.a

Volim umjetnost, iako ne znam što
bi to trebalo značiti.
Tajana Rajčić, 1.a

Umjetnost je dar.
Tko voli crvene vizije i upozna
drugu polovicu sebe, postaje
sretan. A kad si sretan, tek onda
spoznaš da je umjetnost ono što te
čini sretnim.
Ružica Mardešić, 1.b

Umjetnost je odraz čovjekove
nutrine, potrebe da pokaže kako se
osjeća, stav prema nekim stvarima.
Marko Marijanović, 1.b

Za mene je umjetnost kad lagani
kist, upravljan mojom rukom, klizi
po tvrdom i teškom platnu.
Mario Franić, 1.b

Umjetnost je naziv za nešto
neobuhvatno i fascinantno.
Sandra Kalebić, 1.b

Umjetnost na engleskom glasi ART,
a Art je samo skraćenica za ime Arthur.
Tadija Ivanović, 1.b

Uredništvo ARTlista
objavljuje

NATJEČAJ za školsku himnu

ŠTO?

samo tekst,
samo glazba ili
i tekst i glazba

KAKO?

da se osjeti duh škole,
školski dir

TKO?

svi kreativci,
individualno ili u skupini

KAD?

do kraja ožujka

KOME?

ravnatelju

a
list
35

HALJINA ZA MILENIJSKU NOĆ by Alma & Vesna

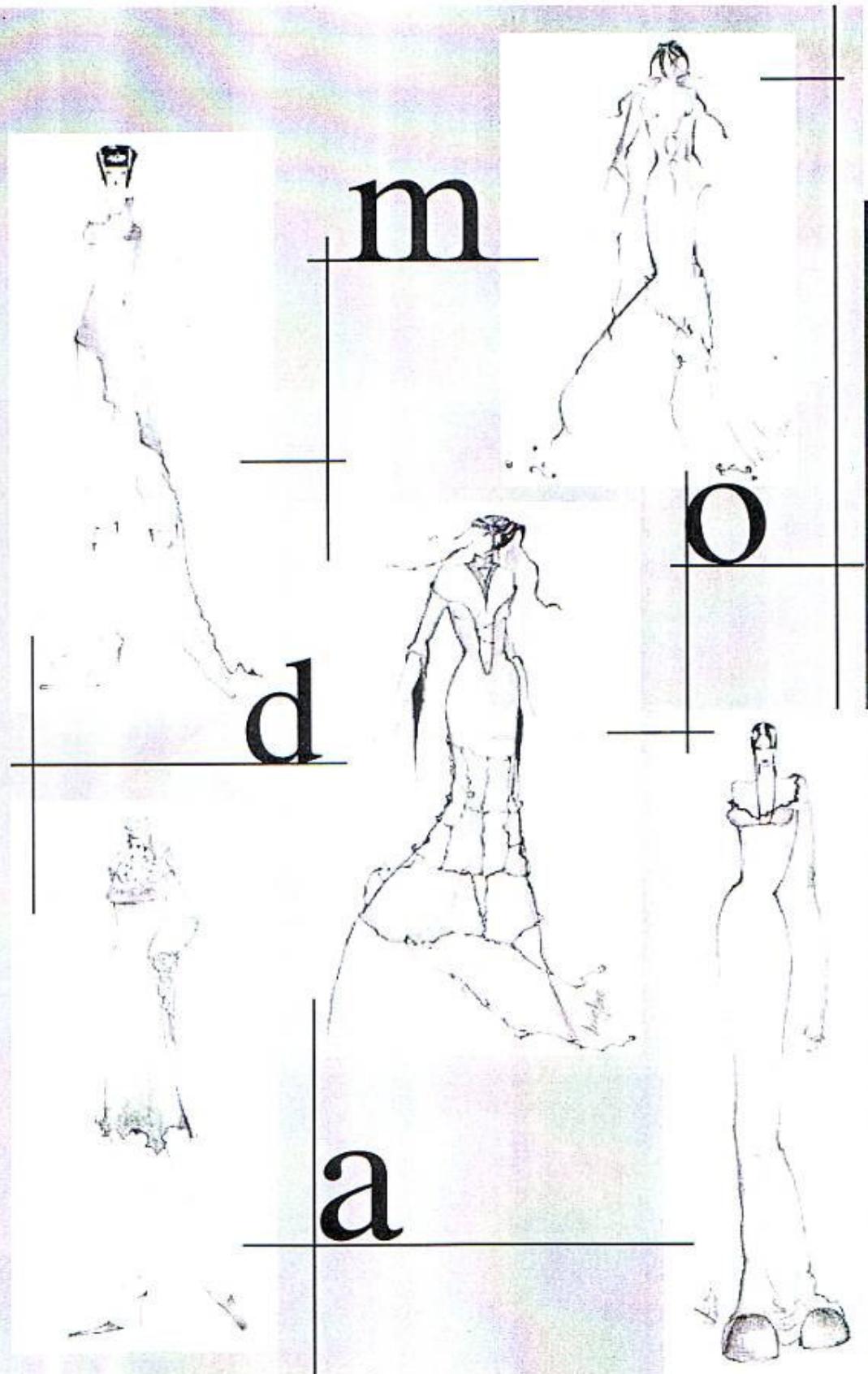
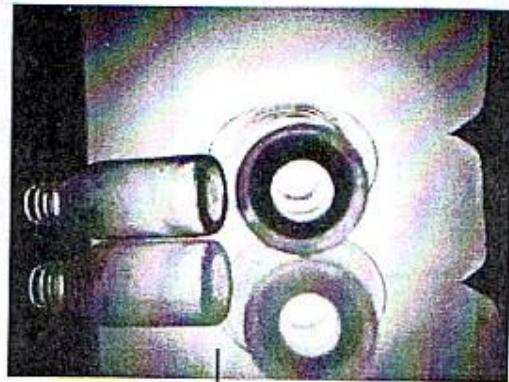
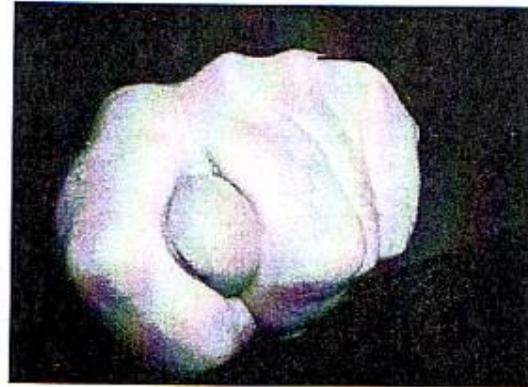
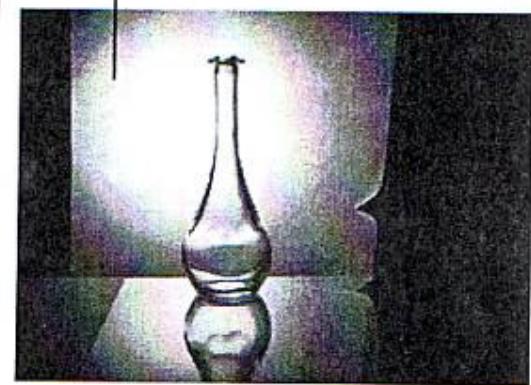

PHOTO...PHOTO...PHOTO...

a
list
36

by odjel - zna se!

Zoran Zelenika

Privid

Zidovi
su
mi
u
sobi
od
plavoga
stakla.
Znaš,
moji
mi
roditelji
lažu
o
izgledu
svijeta
vani

STAKLO

Prvi jutarnji pogled kroz prozor ili u ogledalo zahvaljujemo prozirnosti i glatkoći stakla. Niz upotrebnih i ukrasnih predmeta od stakla čini naš svakodnevni život bogatijim i ljepšim.

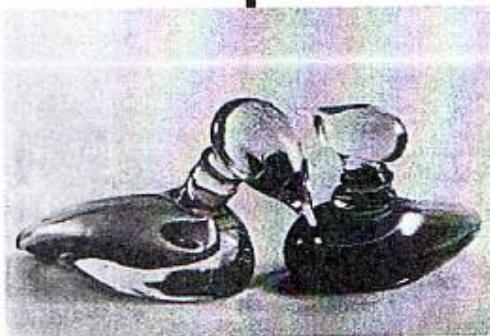
I prije nekoliko milenija stari narodi oko Nila, Eufrata i Tigrisa koristili su staklo za ukras i nakit. Bilo je to mutno, neprozorno i obojeno staklo. Krajem stare ere vještina staklarške industrije prelazi u Rim i rimske provincije, a otkrice staklarške luke u 1. st. omogućilo je proizvodnju šupljih, staklenih upotrebnih predmeta. Nakon propasti Rimskog carstva staklarska se proizvodnja premješta u Bizant, gdje se njeđuje izrada mozaika. Početkom srednjeg vijeka staklo se proizvodilo na području Češke, Njemačke, a zatim Engleske i Francuske. Ukršavanje prozora gotičkih katedrala vitrajima, sastavljenim od raznobojnih staklenih pločica povezanih olovnim okvirima kao armaturom, doseže svoj vrhunac u 13. stoljeću. Kada moć Bizanta počinje slabjeti početkom 13. st., primat u proizvodnji i oblikovanju stakla preuzima Venecija, odnosno otok Murano. Potpuno prozirno i bezbojno kalijevje staklo prvi je put proizvedeno u 16. st. u češkim radionicama, a teško olovno staklo u Engleskoj.

Staklo je amorfnna bistra tvar s čije površine se svjetlo reflektira, ulazi u njegovu unutrašnjost i zastaje lomeći se o grešku ili prepreku nastalu oblikovanjem, da bi zablistalo i razlilo se ovisno o kutu upada i promatranja staklenog predmeta.

Uvijek pred užarenom staklenom masom zastajemo začuden i zadriveni spretnošću staklara koji iz užarene kaplje, istezanjem, savijanjem, utiskivanjem, urezivanjem uz okretanje ili puhanjem, oblikuju staklo u najrazličitije oblike. Stvaranje užarene staklene mase i njen prijelaz u staklo čini nam se još čudnovatijim kad saznamo da staklo nastaje u peći iz kremenog pijeska kao kiselog oksida, pepela ili sode i krede ili vapnenca koji se raspadaju u odgovarajuće okside i reakcijom prelaze u silikate.

Igra svjetla, zarobljeni mjeđurič zraka ili vodene pare, fuziranje različitih staklenih komadića nastalih mrvljenjem stakla, krakelire koje nastaju zbog skupljanja različitih vrsta taljenjem spojenog stakla uvijek su iznenadenje pri otvaranju keramičke peći u kojoj nastaju novi oblici i boje. Zahvaljujući likovnosti naših učenika i poznavanju svojstava stakla, svakim otvaranjem peći bogatiji smo za jedan doživljaj.

Žina Punda, prof.

o staklu...

USPOREDBA DVAJU UMJETNIČKIH DJELA

odabrala Marica Butina, prof.

Ivana Dugeč, 2.a
bjaka "Mali princ" Atoine de Saint-Exupery i pjesma "Subterranean homesick alien" grupe Radiohead

Ne znam jesu li mi ova djela baš slučajno pala na pamet kao predmeti uspoređivanja ili je to posljedica toga što mi je Radiohead omiljena glazbena grupa, a "Mali princ" jedna od najdražih knjiga. Zasigurno ovo drugo.

Međutim, osim te subjektivne povezanosti zato što me oba djela oduševljavaju, postoji i objektivna sličnost. U knjizi "Mali princ" pisac je iznio toliko općeljudskih, životnih poruka da kad bi ih se svi ljudi pridržavali, svijet bi bio puno ljepše mjesto za život. Jer: "Ono bitno očima je nevidljivo, samo srcem čovjek dobro vidi." Pisac razgovara sa svojom skrivenom duhovnom polovicom. Mali je princ piščeva osobnost koju on želi otkriti, upoznati i u potpunosti osloboditi. On želi spoznati ljepotu, želi je cijeniti i čuvati kao nešto neprocjenjivo – što ona i je.

Skupina Radiohead u pjesmi "Izvanzemaljac u podzemlju s nostalgijom za domom" progovara o otuđenosti ljudi u velikim gradovima, u svijetu kojem prijeti potpuna zagadenost: "Zaboravljaju dajutra, miris toplog ljenog zraka. Živim u gradu gdje ne možeš osjetiti ništa, samo paziš na rupe u pločniku." Ljudi zaboravljaju vrijednost duhovnih stvari, sputavaju svoj duh i žive za tajne koje čuvaju jedni od drugih, prezatvoreni su. Radiohead nam poručuju da oslobođimo svoj duh i otkrijemo ljepotu svijeta.

I pisac i glazbenici boje se otuđenja i vjeruju kako ih njihova okolina neće razumjeti.

Pjevač Radioheada kaže da želi da ga, metaforički, izvanzemaljevi ukrcaju u svoj brod i da mu pokažu svijet onakav kakvim bi ga volio vidjeti. Ispričao bi to svojim prijateljima, ali oni mu ne bi nikad povjerovali, mislili bi da je konačno potpuno poludio. Pokazao bi im zvijezde i smisao života, ali oni bi ga odbacili. Unatoč tome on će se dobro osjećati.

Pisac također piše o zvijezdama i o nerazumijevanju prijatelja. Mali mu princ kaže: "Svi ljudi imaju zvijezde, ali one ne znaće svima isto. Za one koji putuju, zvijezde su vodiči. Za druge su tek mala svjetla. Za znanstvenike su problemi... Ali sve te zvijezde šute. Ti ćeš imati zvijezde kakve nitko nema... Kad noću pogledaš nebo, budući da ćeš ja biti na jednoj od zvijezda, izgledat ćeš ti kao da se sve zvijezde smiju. Ti ćeš imati zvijezde koje će se znati smijati... Željet ćeš se smijati sa mnom i ponekad ćeš otvoriti prozor, tek tako iz pukog zadovoljstva... A tvoji će se prijatelji čuditi kada te vide da se smiješ gledajući u nebo... A oni će misliti da si lud!"

I to je zaista istina. Ljudi uvijek smatraju ljudima one ljudi koji se ponašaju drugačije od njih ili životu pristupaju na drugačiji način. Ljudi također ne privlačaju tude savjete, teško se odlučuju mijenjati. Svi volimo stalovanost, kontinuitet, bez velikih odstupanja od onoga na što smo navikli.

Mali princ: "A kad se napokon uješiš (jer čovjek se uvijek utješi), bit ćeš sretan što si me upoznao." Pjevač kaže da će zaboraviti nevjericu prijatelja i njihovu nespremnost da prihvate nove ideje, neće ih više pokušati uvjeriti i bit će sve opet kao prije, utješit će se.

Zbog svih obaveza koje su nam nametnute ili koje smo sami sebi zadali, a koje se ponavljaju iz dana u dan, mi ne uživamo u životu. Ne primjećujemo ljepotu u sebi i oko sebe. Rijetki od nas uistinu žive, a njih uglavnom proglašavamo ludacima. Takvi su "ludaci" i Atoine de Saint-Exupery i Radiohead. Ali ipak poslušajte njihove poruke.

Bez obzira voljeli vi ovu knjigu i ovu glazbu, morali biste priznati da je smisao života u životu, u oslobođanju duha i pronalaženju ljepote. Ako oko sebe ne pronalazimo ništa što nas veseli, što volimo – to nije život.

Dora Hajdić, 2.a
serijski crtani film "Krava i Pile" i televizijska serija "Bračne vode"

Ova djela govore o obitelji.

Crtani film govori o životu jedne krave i jednog pileteta koji imaju tipična imena Krava i Pile. Njih dvoje su brat i sestra. Oni žive s mamom i tatom koji se igrom slučaja zovu Mama i Tata kojima se vidi samo donji dio tijela, onoliko koliko ih djeca vide. Krava je tipični primjer današnjih djevojčica: ona je ružna i debela a želi biti manekenka, glumica, balerina i sve što jedna krava može samo sanjati. Njenog brata muče drugačiji problemi: on želi biti velik, jak, strašan i opak i sve ono što jedan pilić ne može biti. Da bi se dokazao, doručkuje kofeinske žitne pauhuljice popraćene nuspojavama. Zna i pušti cigarete pa završiti u paklu. Sestra ga, naravno, uvijek spasi.

Serijska prikazuje tipičnu četveročlanu obitelj Bundy. Tata je sebičan i primitivan, majka ima demodiranu frizuru i na kuha, kći je ogledni primjer glupe plavuše koja ima puno uspjeha kod mladića, a sin je rođeni gubitnik koji nema uspjeha kod djevojaka. Kod njih često vlada oskudica hrane i novaca, ali zato imaju jedan drugoga.

Pouka ovih djela je (osim da su krave ružne, a plavuše glupe) koliko je zapravo obitelj važna u svačijem životu.

Pjesme bez naslova

MLADE POETE

Nina Rinčić, 3.b

Kap.

Spustila se niz leđa,
a ti si je čekao otvorenih usta
prislonjenih uz moj zadnji kralježak.
Raspršila se u još tisuću kapljica
koje su doživjele svoj vrhunac
na vlažnoj zemlji.

Nestao...

A kap se opet spuštala
niz moje rame.

Držali su me grčevito za ruku
i rekli mi da se ne bojim,
da je sve to samo predstava.
Rekli su da će maziti lava dok spava,
a lav me pojeo.
Rekli su da vidjet će akrobate,
a tamo su visjele dvije žene
s omčom oko krvavog vrata.
Rekli su da vidjet će sebe
u jednom od divovskih zreala.
Lagali su.
Vidjela sam malo, preplašeno
dijete kojega su grčevito držali za ruku.

Mila Šaškor, 4.b

a
list
39

IZLOŽBE

POVODOM IZLOŽBE
VOLJENA GRBCA «GRAD NA VODI»

ČAROLIJA

Mila Šaškor, 4.b

«Grad na vodi zaustavljen je okom kamere, razliven kao voda u svjetlosti.» Grad je postao svjetlost, siluete arhitekture pomiješale su se tehnikom akvarel, ali bez kista i tempere, tek magijom kamere. Svakodnevni predmeti koji nose svoju priču (bila ona ružna ili primamljiva) sada su se pretvorili u obrise koji u našoj glavi postaju misterij, a iz tog misterija rada se nova priča, novi svijet koji svatko doživljava na svoj način. Savršenstvo se pretvorilo u novo savršenstvo, svako posebno na svoj način, isto, ali drukčije. Svakodnevna Venecija s mnoštvom arhitektonskih prototipova prelazi iz «ukočene» geometrije u beskraj svemira. Linije se stapaju u površine i šalju bljesak sunca, topline, ali i modrini mora utopljenu u noć i nebeski beskraj. Izložba mi se jako svidjela upravo zbog toga što je Voljen Grbac slikao snimajući, uspio je iz već gotovog djela izvući drugu sliku, koja ni po čemu ne zaostaje za originalom. On je Veneciju prikazao kao da slika Mona Lisu, ali vlastitim intenzitetom, i proizasla je čarolija.

EKSPRESIJA BOJA

Toni Šljaka, 4.b

Zanimljiva izložba u kojoj mi se najviše svida eksperimentalni pristup fotografiji, autorovo traženje iskaza impresije kroz gotovo ekspresionističku kulisu forme i kolorita. Fotografije u svojoj srži nisu toliko simboličke i ne kriju u sebi toliko značenja koliko do izražaja dolazi njihova afirmacija u estetici. Autor prenosi "opijenost" Venecijom, njenom atmosferom, odstajalom mirisom, mirisom vremena i bojama koje imaju posebno značenje. Boje su tople, nekako domaće, mediteranske, kao da isparavaju, zatomljuju priču, usporavaju je i ostavljaju nedovršenom. Važnu ulogu ima i odnos prostor-vrijeme. Fotografije su kao zaustavljene u vremenu, gotovo bezvremenske, dok je prostor pomaknut u drugu dimenziju, kao da negdje nestaje i gubi se. Okvirno gledajući, izložci su možda i neoklasicistički u svojoj perfekciji, mekoći i finoći, a istodobno naivni u svojoj banalnosti i jednostavnosti.

PROKLETSTVO JE KONSTANTA

Maša Ivanić, 4.b

Konstanta kao prokletstvo i prokletstvo kao konstanta. Pokušaj umjetnika kao konstanta. Masni natpisi s porukama za pranje mozga koji bombardiraju. Samo što nisu na ulici kao plakati, kao dio urbane kulture, nego su uneseni u izložbeni prostor kao predmet proučavanja, izrezani iz okruženja i stavljeni na bijeli zid kao da su otisnuti poludjelim tiskarskim strojem koji je projurio kroz prostorije uglednog izložbenog prostora u želji za svojim tragom. Poruka je - ubijte umjetnika. Pretvorite ga u otisak na zidu. Jer umjetnici su poznati poslije smrti. Na ulazu list papira i otisnuta pjesma sa stilom „PROKLETSTVO JE KONSTANTA“. Ostala izložba je TV, ali meni je u mozgu samo taj citat, „NASILJE ORUŽJE SLABIĆA“. Otisnimo borbu na zidove. Drama s gradonačelnikom u glavnoj ulozi. Ističe se samo riječ „GOVNO“ koja dobiva afirmaciju shita. Neka se to uvede u zapisnik konfuzija u mom mozgu. Što tu rade uvećana pisma predsjedniku i gradonačelniku i ostalim važnim osobama? Netko mora da je presreo poštuje je izložio pogledima nadobudnih očiju u potrazi za kulturnim uzdizanjem. Da, ljudi - gledajte. Ali zapamtite: PROKLETSTVO JE KONSTANTA.

POVODOM IZLOŽBE NIKŠE ĆVOROVICA U SALONU „GALICIĆ“

Lovorka Radun, 2.a

PRVA LIGA FILM

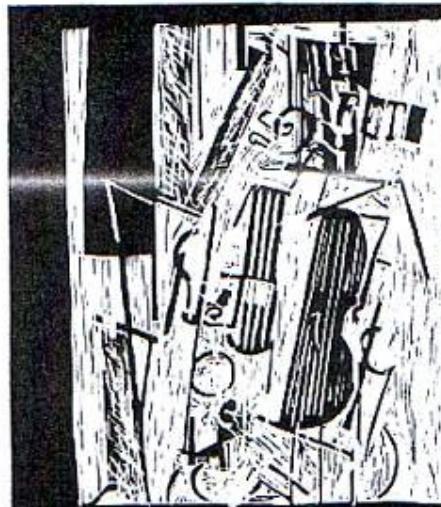
Film «MATRIX»

Thomas Anderson je danom normalan mladić koji radi pristojan posao u tvrtci za kompjutere, a noću je poznat kao Neo - haker. Kontaktira ga Trinity i pobliže ga upoznaje s fantastičnim podzemnim svijetom koji vodi crnač sa zanimljivim naočalama, imenom Morpheus.

Neo je upoznat s postojanjem matrice koja je vodena umjetnom inteligencijom i koja je cijelo čovječanstvo stisnula u svijet virtualne stvarnosti, a koju će Neo također srušiti, iako do kraja filma ni sam toga nije bio svjestan. Film «Matrix» napisan je i režiran od strane braće Wachowski koji su tu spremno ubacili malo «Alise u zemlji čudes», fleševe budizma i hinduizma i SF klasičke, kao što su «Blade Runner», «Dark city» i «Terminator II». Sva priča u filmu asocira na religiozne likove kao npr.: Neo – Isus Krist, Trinity – Marija Magdalena, Morpheus – apostol Ivan, a agenti Smith, John i Brown – brojni rimski i židovski birokrati, a tu je i Juda koji preferira virtualni odrezak od borbe za svijet.

Zene su lude za Neom, a ni Trinity nije loša, samo što ima krive noge. Specijalni efekti su ludilo, a mjuza – mislim da je to najbolji soundtrack ikada snimljen. Pogledajte ako niste, uvjerite se kako je dobar film i, naravno, nadimo se na kavi uz razgovor o filmu.

Margita Komenda, 2.b

Ivan Milas, 2.a

U2

« All that you can't leave behind »

Još prije nekih dvadeset godina iz dublinskog mora «punka» izronila su četiri ušminkana rockera (koga briga kako se zovu). Važno je da još i danas caruju svjetskim top – listama, bez neke zapažene dubine, predstavljaju sve i ništa. Dešava li se isto i s njihovim novim albumom, provjerite sami. Jedno je sigurno, povijest se ponavlja i U2 se vraća svojim rockerskim korjenima sredine osamdesetih.

PJ HARVEY

«Stories from the city, stories from the sea»

Neusporedivo intenzivniji album od prethodnog «Is this Desire». Vraća se s onom starom dozom nepodnošljivosti, nezaustavljivog ludila, blještavila i sjaja. PJ HARVEY učinila je korak naprijed, na našu sreću.

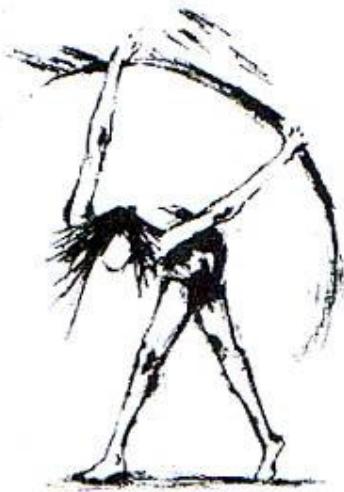
ARTlist team

Mia Roknić, 2.a

NOVO NA GLAZBENIM TRAČNICAMA...

Antonija Žilić, 4.a

SUNČANE SLIČICE

Odabrala Marića Butina, prof.

Sunce je mladić...
Nikša Pelaić, 1.a

Sunce je mladić koji se ujutro posveti tome da nam ogrije srce i dušu i svu tamu pretvori u svjetlost. A navečer, kad njegove snage oslabi i njegova kosa pobijeli, on ode na počinak da bi drugi dan ljudima mogao ponovno davati svu svoju dušu i tijelo – svoju svjetlost.

Sunee je svoju patnju...
Ivana Mrden, 1.b

Sunce je svoju patnju, bol i krv ispustilo po nebnu. Više ne želi skrivati osjećaje u sebi. Svoje posljednje zrake spustilo je na mene i ja sam, odvojivši se od tmurnog svijeta, postala zvijezda. Zatim je pozvalo prijatelje: Mjesec, vjetar, kišu, zvijezde, okupilo sve nebeske stanovnike i zaplakalo u svom krevetu govoreći o skoroj smrti. Kad je reklo: "Nisam ja kriv!", krv i bol su se naglo povukli i ostao je samo mirak. Sunčevi prijatelji ostali su tužni. A ja sam pala na Zemlju i čekala svoj sudnji dan.

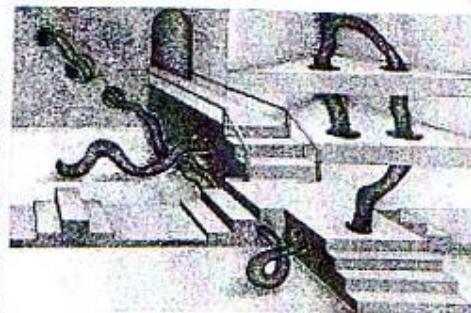

Ante Blažević, 4.a

Sunce!
Katarina Avdić, 1.b

Sunce! Mi, tvoja djeca željna topline, nestrpljivo žudimo za tvojim dodirom. Ako smo te ičim uvrijedili, ako smo ugasili twoju vrelu dušu, oprosti nam, nismo znali što činimo. Baci svoje zrake i u tamne rijeke da i ribe vide kuda idu, osvijetli jadnu šumu da i vjeverica vidi iko je lov, baci svoj smiješak i u moju sobu jer u kutu palma plače i moli da joj pošalješ koji topli poljubac. Možda će još nekome pomoći tvoja zraka koja probija sive planine oblaka,

Sunce! Mi, tvoja djeca željna tvojih zagrijaja, zahvaljujemo ti: palma je podigla svoje listove, vjeverica je ostala živa, a riba se nije uhvatila u mrežu gladnih ljudi.

Ivana Budimir - Bekan, 4.b

Dvojooj sa suncem
Margita Komenda, 2.b

Pokušaj se natjecati sa suncem! Sunce i ja oči u oči: zemaljsko-nebeski dvobojoj smrtnika i vječnogorećeg ratnika zlatne kose. Osjećam kako njegove vlasi tope moje oči, moju vrelu kožu.

Padam, padam u duboku provaliju.
Pobjedena sam nijemo, bez боли.
Zatvorila sam oči.

Kad sunee pospano trepće...
Nikolina Radan, 2.b

Gora ogoljelih ramena u plave cipele daljina uvlači svoja stopala. Bruje kao jeka pjesme dalekih zvonika. Čuva me stari zvonar – vrijeme. Zastori tiho dišu. Srce velike ure ostavlja mi danas odlazeći u jučer, navještajući sutra.

Ljubeći crvene rubove sunčeva ležaja darivam ga skromno šutnjom i smiješkom s kraja usne. Sunce pospano trepće.

Tada sve staje, i vrijeme. I srce. Moja sjena ne titra na zidu. Skamenjen sat. Sami smo – u trajanju kroz vječnost.

IZ MATURALNOG RADA

NAKIT

"Kad plešući zvečka živo, podrugljivo,
taj cijeli svijet metala s draguljima,
silno me zanosi, ja bih poludio
za svim gdje se miješa svjetlo sa zvucima."

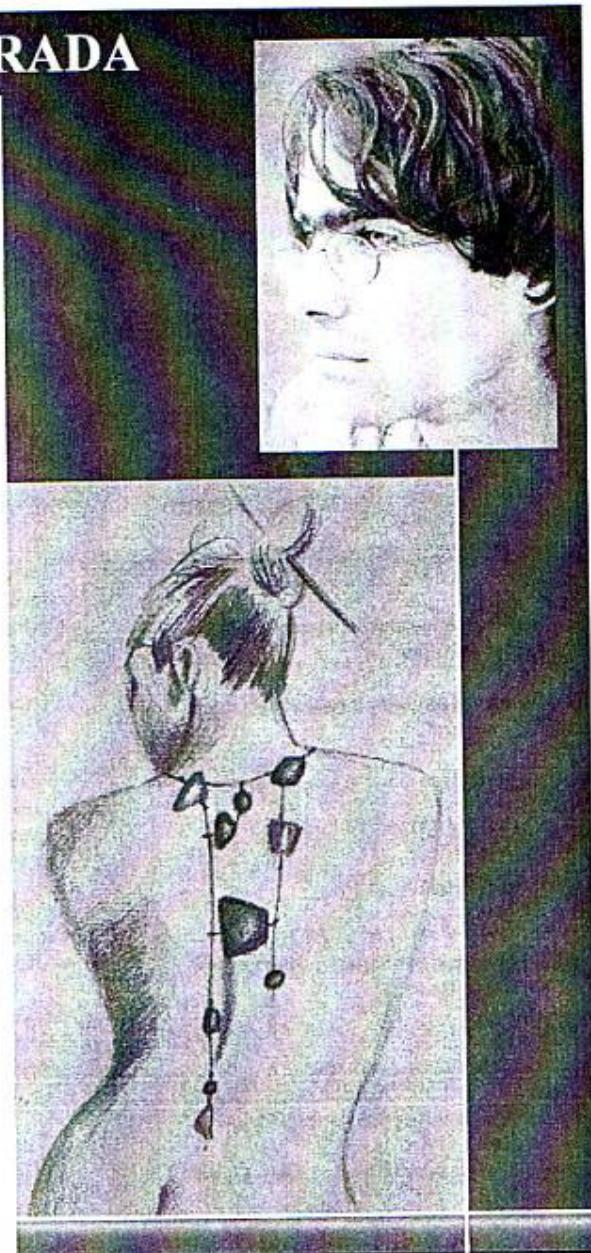
Charles Baudelaire "Nakit"

Potpuno slabljenje simbola učinilo je nakit simbolom ispraznosti ljudskih težnji i želja. Nakit je sve ono što čovjek stavlja na tijelo ili odjeću da bi na sebe svratio pozornost i tako se istaknuo među sličinama. S tim se počinje već u Bibliji: "Svuće sa sebe kostrijet, skide udovičke haljine, opra vodom tijelo, namaza se mirisavom mašču, počestlja kosu i stavi prijevjes na glavu, odjemu se u svečane haljine, obu sandale, metnu narukvice, ogrlice, prstenje, naušnice i sav nakit; uresi se što je mogla ljepše da bi očarala oči ljudi koji je budu gledali" (Knjiga o Juditi). Nošenje nakita ima često, uz ukrasnu, i magičnu i erotičnu svrhu, a katkad treba vidljivo istaknuti položaj u društvu i bogatstvo onoga tko ga nosi.

Danas kad ljudi više nego ikad polažu na svoj izgled te su često skloni pretjerivanjima, kad se žene zatrپavaju tonama suvišne i nezdrave kozmetike, kad je i plastična kirurgija izgubila svoju prvobitnu svrhu - odlučio sam izraditi nakit za leđa. Za leđa možda zvuči čudno, no danas je prednjica možda previše napuhana jer nema ništa ljepše od bogatog dekoltea. Mislim kako bi se Degas i još neki slikari složili sa mnom kad kažem kako nema ništa ljepše od lijepo oblikovane ženske stražnjice - naravno, misleći na leđa. S tim ne poništavam tezu kako su ženska leđa lijepa sama po sebi, već samo na njih svraćam pozornost. Još kad se tome doda elegantna haljina dubokog izreza na ledima, igra zvuka i svjetla - carolija zavodenja bira svoju žrtvu.

Istina je kako je ljepota izgubila na svojoj vrijednosti zato što se tako često prodaje i umotaje u jeftinu, potrošnu ambalažu. Nakit je možda još jedan smokvin list na ljudskom tijelu, ali ja ću nastojati taj smokvin list učiniti vrijednim i unikatnim s nadom kako će on postati oružje ljepote, a ne trgovine jer istinska umjetnost nema svoju cijenu.

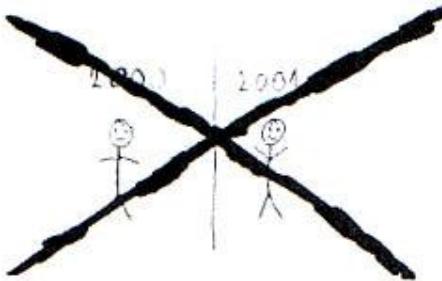
Mario Leko

Biti skroman znači biti uvrišen,
Biti savitljiv znači biti ojačan,
Biti prazan znači biti pun,
Biti star znači biti obnovljen.
Imaj malo i steći češ.
Imaj mnogo i bit ćeš uzneniren.
Stoga mudrac prihvata Jedno i postaje uzor svijetu.
On se ne otkriva i stoga svijetli.
On se ne hvali i stoga je slavan.
On se ne umišlja i stoga je zaslужan.
On se ne uždiše i stoga je prvi.
I stoga jer se ne natječe – nitko u svijetu
ga ne može nadmašiti.

LAOT ZE/KNJIGA PUTA I VRLINE/RAZMIŠLJANJE 22.

HUMOR, ZABAVA, ILI...?

MALI OGGLASNIK

Tražim partnera za šetnju, dok sam na snimanju.
Željka Milošević-Paro, prof.

Mijenjam zanimanje profesora za status učenika ŠLU.
Dubravka Bodulić, prof.

Prodajem svoje polovne marte. Cijena po dogovoru.
Tel. 555 - 545
Jase 2. bs

Tražim Branku, pobjegla mi je.
Branka Ivelja 3. bi

Molim drage ljudе dobre volje, da mi doniraju 5000 knjiga i 5000 \$ za knjižnicu.
Vanja Škrobica, prof.

Prodajemo naše babe, lipe, male, smišne i DOSADNE!
Posebna pogodnost: 20% popusta za gotovinu, osiguran prijevoz.
Javiti se preko malog odmora u odjel: dizajna odjeće.
Nela i Jelena 3. bo

Prodajemo Branku s full opremom (garancija uključena) ili mijenjam za sobu ili dvosobnu lampu.
3. bi

Iznajmljujem trosjed na ne izvlačenje.
Dorka Muuu / Mob. 098/579511

Daje se oglas : Upomoć! Bonaca, bonaca, prijem!
Aha! Oglas je da tražimo novog profesora, liječnika za prvu pomoć bolesti glupostitisa koja je prije mnogo godina bacila klicu i u ovu školu.
Peta Sovulj 2. bs

Tražim biciklu na tri kola koja može izdržati do MUNCHENA!
NLO 3. bo

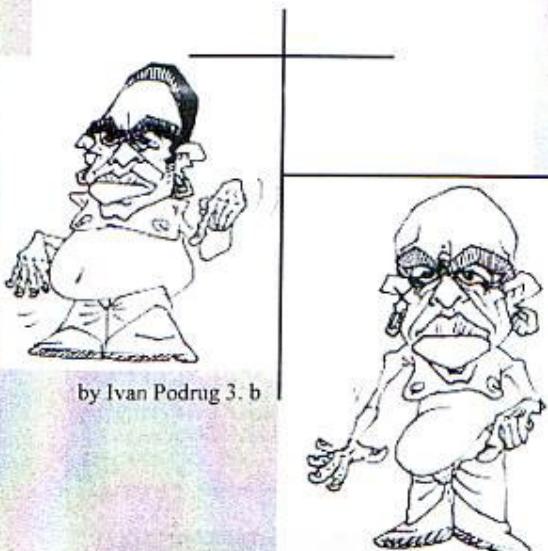
Traži se, ne mnogo, samo jedan prosijedi mladić, duge kose, skladnih očiju, čupavih obrva i rastočenih usana (u zamjenu za sve moje).
Nina xy

Tražim izgubljeni trag. Ako se kome posreći, tu sam!
Mateo Perasović, prof.

Prodajem svježe sarme od prošle godine s dugopoljskim kupusom.
Upotrebljivo do 3000. godine.
Ines 2. bs

Mijenjam smještaj u muškom dačkom domu za smještaj u koncentracionom logoru.
Marko Svraka 3. bi

Tražim smještaj u okolici ŠLU po mogućnosti besplatan.
Suanna

Maja Grubišić, (I.b)
OSMOSMIJERKA

P	A	T	U	D	E	V	V	I
J	E	S	K	A	N	O	T	L
F	R	O	M	A	R	E	T	I
E	K	M	D	K	A	A	J	N
LJ	U	E	O	U	T	R	O	G
E	P	O	R	C	I	M	S	J
R	O	A	I	N	N	V	T	T
Z	L	T	F	A	R	R	E	V
I	A	R	O	M	S	T	S	A
D	I	P	R	O	T	O	U	I

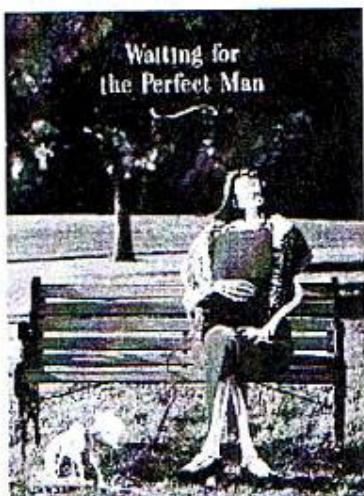
Zadane riječi:
MOTIV, PORTRET, CRTA, KANON, DORIFOR, TETRAMORF, MURALI, PROSTOR, RELJEF, ZID,
ART, TRAG, GOTIKA, MARINA, KUPOLA, MRAMOR, VEDUTA.
Preostala slova čitana vodoravno po redu daju rješenje osmosmjerke!

AH...

NOVE DIZAJNERSKE NADE

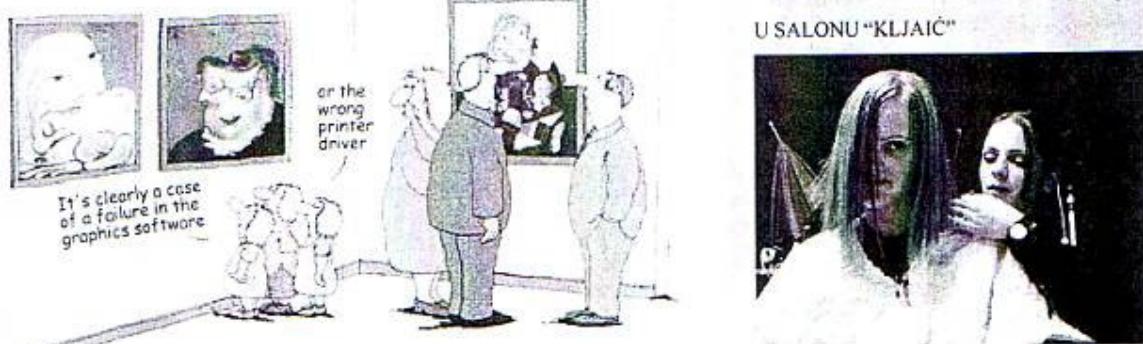
ZALUTALI E-mail 1

ZALUTALI E-mail 2

by Ivan Podrug 3. b

U SALONU "KLJAĆ"

VIJESTI U I OKO ŠKOLE

NEMA VIŠE PADANJA - ZABRANIO

RAVNATELJ

Naravno, ovo je šala. Padanja (gubljenja godine) imaju i dalje, ali nema padanja niz stepenice. Prof. Dražen Palić i učenici iz kiparskog odjela sredili su školske stepenice kako bi bilo manje sklizanja.

DRAMSKA RADIONICA

"Igram protiv nasilja"

Profesorice Marica Butina i Vanja Škrobica sudjelovale su u četverodnevnoj radionici na Šolti. Radionicu je organiziralo GKM iz Splita, HCDO i Institut otvoreno društvo. Uz mnoštvo raznovrsnih vježbi, naše su profesorice svladale još jednu skalu u dramskom odgoju mladih.

OSNIVANJE ŽUPANIJSKE PODRUŽNICE HCDO U NAŠOJ ŠKOLI

Početkom studenog u našoj školi je osnovana županijska podružnica Hrvatskog centra za dramski odgoj. Za povjerenicu podružnice izabrana je prof. Vanja Škrobica.

ŠKOLA NA INTERNETU

Prof. Suzana Budimir i Vanja Škrobice odlučile su nas iznenaditi za božićne i novogodišnje blagdane predstavljanjem web stranice naše škole na Internetu. Ali, kako se u životu sve tajne ipak saznavaju, tako je i ova vijest procurila među učenike i profesore. Zato, sve što vas zanima o našoj školi, izvolite početkom 2001. čitati na našoj stranici.

SLOBODNE AKTIVNOSTI U ŠKOLI

Iako je možda sad već kasno da se u neke uključite, obavještavamo vas da od početka školske godine u školi djeluju ove slobodne

aktivnosti:

Slikarska - voditeljica prof. Alieta Monas

Dramska - voditeljica prof. Vanja Škrobica

Literarna i recitatorska - voditeljica

prof. Marica Butina

Novinarska - voditeljica prof. Suzana Budimir

Sportska - voditelj prof. Gordan Puljek

SVIJEĆA ZA VUKOVAR

I ove godine već tradicionalnom paljenju svijeća duž cijele Vukovarske ulice uključila se i voditeljica Slavica Gudelj s učenicima naše škole.

OTVORENI RADOVI U ŠKOLI

Vrijedne ruke našeg profesora Jove Dodiga prihvatile su se zahtjevnog posla u završetku započetih radova na novom interijeru naših učionica. Našom srećom zidovi su ne prenosivi inače bi završili na Čiovu.

NAŠ PRIJATELJ S OTOKA BALI

Sandra Kalebić, 1.b

Već na prvom satu PLU-a profesorica Jasenka Splivalo dovela nam je u razred Balineza.

Profesor Ketut Widana došao je s Balijskim, jednog od otoka koji čine Indoneziju. Govorili smo, naravno, engleskim jezikom.

Mene osobno najviše je impresioniralo kako ljudi daju imena svojoj djeci: Wayan ili Putu, tako se naziva prvo dijete; Made, Nenyan ili Kadek drugo dijete; Komang, Nyomur - treće i Ketut četvrto. I tako se nakon svakog četvrtog djeteta kreće iz početka... a prezimena nema! Ipak, kaže da se po imenu i adresi dobije pošta. Naš nam je gost pokazao i sliku svoje supruge Putu Rien Utami koja je na dan njihova vjenčanja bila obučena u predivnu nošnju.

Njihov sin zove se Putu Arya Krishnarayana i zovu ga Krishna.

Dozneli smo nešto i o njihovoj prehrani (riža je najomiljenija namirnica), obrazovanju i sportu (najpopularniji je badminton). Gospodin Ketut je o našoj zemlji rekao da je prelijepa i da nikad nije bio toliko kamenja.

DANI KRUHA U MOJOJ ŠKOLI

Ivana Kovačević, 2.a

S nekoliko dana odgode, 12. listopada, u dogovoru s prof. Jasenkom Splivalo, moj razred 2.a organizirao je na satu engleskog jezika Dan kruha – The Day of the Bread. Počastili smo se raznim slasticama, pecivom, orahnjacom, tortom, kruhom koji smo sami pekli i paštetama. Sav trud naših ruku se isplatio kad smo vidjeli vesela lica naših školskih prijatelja koji su jeli i pili ono što smo sami znali i uspjeli napraviti. Našim su specijalitetima bili počašćeni i neki profesori.

Uz raznovrsnu glazbu uživali smo bez sumnje svi.

Kruh je sastavni dio hrane u našem životu i njegova toplina, koju smo osjetili praveći ga iz recepta profesorice Jasenke, navela nas je na razmišljanje da smo "sretni ljudi" jer ga možemo blagovati nekoliko puta na dan.

Recept za IRSKI kruh:

0.5 kg brašna
1 žličica sode bikarbune
1 žličica soli
2-3 dl jogurta
Sve izmiješati i izraditi tijesio.
Oblikovati pogaču veličine 20 cm.
Namazati i pobrašniti lim.
Peći na 180°C 35-40 min.
Dobar tek!

SURADNJA S INOZEMSTVOM:**(NORVEŠKA)**

Prošle godine započeli suradnju sa školom iz Norveške. To je srednja škola za dramu, ples i glazbu u gradiću Inderoy. Posjetili su nas profesori Solveig Velde i Orjan Hattrem. Oni su posjetili našu izložbu «Palače u Palači» i toliko su im se svidjele fotografije da su dio izložbe prenijeli u svoju šku. Zajednički bismo radili na kraćoj predstavi, projektu koji pripremamo najprije u svojoj zemlji, a onda bismo imali

zajedničko predstavljanje, najprije u Splitu, na proljeće 2001., zatim u Norveškoj. Na projektu u našoj školi rade profesorice Marica Butina i Jasenka Splivalo.

(ITALIJA)

Naša je škola do sada sudjelovala na nekoliko izložbi *Umjetnost dekoracije, dekoracija umjetnosti* u Italiji, u gradu Sassuolo. To je natječaj za izradu dizajna keramičkih pločica u organizaciji dr. Ferruccia Giuliania i prof. Genara Pisca, a prof. Jasenka Splivalo postala je međunarodni organizator te izložbe. Svake godine naši su učenici bili nagradivani uz mentorstvo prof. Miroslava Radeljaka i prof. Dubravke Bodulić. 2001. godine ćemo sudjelovati radovima na 4 zadane teme: povijesni elementi, reinterpretacija danas; klasično i neo-klasično; moderni realizam; futurizam, kako izgleda sutra ili što mi želimo da nam predstavljaju.

DANI SPLITSKIH KNJIŽNICA

29. i 30. XI. održani su Drugi dani splitskih knjižnica. U izložbenim prostorijama Multimedijalnog centra predstavile su se splitske osnovne i srednje škole, te Gradska i Sveučilišna knjižnica. Splitske srednje škole bavile su se Marulom i njegovim vremenom. Profesorica Vanja Škrabica osmisnila je stand naše školske knjižnice. Pod naslovom "Nema memoriju samo računalo" predstavljene su fotografije na staklu (stare gotovo sto godina) koje smo naslijedili iz nekadašnje Obrtničke škole, te mapu radova ("Utjecaj renesanse na današnju visoku modu"). Autorica kreacije je učenica Ana Marin (3. b), a njen mentorica bila je prof. Suzana Budimir.

BOŽIĆ U ŠKOLI 2000.

Prof. i akad. kip. Dražen Prlić ove je godine bio zadužen napraviti jaslice u našoj školi.

Prof. i akad. kiparica Julijana Voloder Perišić u školske je prostore unijela blagdansko raspoloženje ukrasivši je, zajedno s učenicima, zanimljivim aranžmanima.

Prigodnu priredbu u školi pripremile

prof. Zlatka Bakotić i Kristina Kričić. Prof. i akad. slikarica Vanja Rogošić. Ojdešnje animirala je prvaše u akciju Franjevačkog instituta za mir - ukrašavanje škole maslinom (simbol mira) i galebovima (simbol slobode). Prof. Alieta Monas je s učenicima ukrasila pano u školi.

TURNIR UTENISU

Tjedan prije božićnih praznika u školi je organiziran turnir u stolnom tenisu. Učenici su izazvali profesore. Tko je pobijedio? Čitajte u ljetnom broju.

Toggl
eButt

,
”
,

”
”
”
”
”
”
”

בְּנֵי נָבָרֶכֶת

